

**“MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Qapalı
Səhmdar Cəmiyyəti**

Maliyyə hesabatları

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Mündəricat

	Səhifə
Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinin bəyanı	1
Müstəqil auditorun hesabatı	2 - 3
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	4
Məcmu gəlir haqqında hesabat	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	7
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər	8 - 45

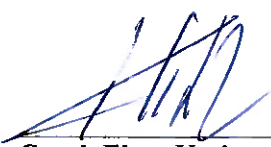
Rəhbərliyin məsuliyyəti üzrə hesabat

Şirkətin rəhbərliyi "MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin ("Şirkət") maliyyə hesabatlarının və aidiyyəti qeydlərin hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır. Bu hesabatlar Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır və şirkət rəhbərliyinin hesablamaları və mülahizələrini özündə birləşdirir.

Şirkət əmlakının qorunmasına, maliyyə əməliyyatların rəhbərliyin icazəsi ilə həyata keçirilməsinə və müvafiq qaydada sənədləşməsinə, həmin yazılışların maliyyə hesabatlarının və maliyyə informasiyalarının hazırlanması üçün istifadə edilə bilməsinə şərait yaradan daxili uçot sisteminin, prosedurların, qaydaların yaradılmasını təmin edir. Sistem özü-özünün nəzarət mexanizminə malikdir ki, bu da rəhbərlikdə həmin nəzarət, müəssisənin administrativ proseduraları və daxili hesabatvermə standartlarının səmərəliliyi üzrə əminlik yaranmasına imkan verir. Daxili nəzarət sistemlərinin effektivliyi sahəsində insan səhvləri və sisteminin tələblərindən yan keçməyin mümkünlüyü də daxil olmaqla məhdudiyyətlər vardır. Hətta səmərəli daxili nəzarət sisteminin özü belə maliyyə hesabatlarının hazırlanması sahəsində tam əminlik verə bilməz.

Cənab Ramal Cəfərov
İdarə Heyətinin Sədri

Cənab Elşən Kərimov
Baş Mühəsib

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATLARI

“MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” QSC-nin Direktorlar Şurası və Rəhbərliyinə

Rəy

Biz, “MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” QSC- nin (bundan sonra “Şirkət”) 31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il üzrə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatları, məcmu gəlir, kapitalda dəyişikliklər, pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında həmin tarixdə bitən il üzrə hesabatlar, mühüm uçot siyasətlərinin xülasəsi və digər izahlı məlumatı əks etdirən qeydlərdən ibarət verilmiş maliyyə hesabatlarını audit etdik.

Fikrimizcə, maliyyə hesabatları Şirkətin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitmiş il üzrə maliyyə nəticələri və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektləri baxımından Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq obyektiv şəkildə təqdim edir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditi Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə hesabatlarının auditi üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz Azərbaycan Respublikasındakı maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normaların tələblərinə uyğun olaraq Şirkətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Rəhbərliyin və maliyyə hesabatlarının idarə edilməsi üzrə məsul tərəflərin öhdəlikləri

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının IFRS (Beynəlxalq maliyyə hesabatları standartlarına) uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Şirkəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Şirkətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Şirkətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorların öhdəlikləri

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparılan audit yoxlamasının bir hissəsi kimi biz audit prosesində peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm prinsipi tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtalaşdırma və ya səhvlərdən irəli gələn ciddi təhrif risklərini aşkarlayır və təhlil edir, bu risklərə cavab verən audit prosedurları hazırlayır və icra edir və rəyimiz üçün əsas təşkil edəcək kafi və müvafiq dəlil toplayırıq. Saxtakarlıqdan irəli gələn ciddi təhrifləri aşkarlamama riski səhvlərdən qaynaqlanan riskdən daha yüksəkdir, belə ki saxtakarlıq əlbir olma, saxtalaşdırma, məqsədli buraxma, təhrif və ya daxili nəzarətin yetərsizliyi kimi hallarla əlaqəli olur.
- Mövcud şərtlərdə müvafiq olacaq, lakin Cəmiyyətin daxili nəzarətinin səmərəliliyi ilə bağlı rəy bildirmək məqsədi daşımayan audit prosedurları hazırlamaq üçün auditə müvafiq daxili nəzarət haqqında anlayış əldə edirik.
- İstifadə olunan uçot siyasətlərinin, uçot smetalarının və rəhbərlik tərəfindən açıqlanan əlaqədar məlumatların müvafiqliyini təhlil edirik.
- Rəhbərliyin uçotun davamlılıq prinsipindən istifadəsinin müvafiqliyinə və Cəmiyyətin fəaliyyətinin fasiləsizliyi prinsipini davam etdirmə imkanına dair ciddi şübhələr yarada biləcək hadisə və ya şərtlərlə əlaqədar ciddi qeyri-müəyyənliyin olub olmaması ilə bağlı əldə edilmiş dəlillər əsasında yekun rəy bildiririk. Bizim yekun rəyimizdə ciddi qeyri-müəyyənlik mövcuddur deyilsə, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarında əlaqədar məlumatlara diqqət çəkməyimiz, yaxud da bu cür məlumatlar müvafiq olmazsa, rəyimizi dəyişdirməyimiz tələb olunur. Bizim yekun rəylərimiz auditor hesabatımızın hazırlanma tarixinədək əldə edilmiş audit dəlillərinə əsaslanır. Bununla belə, gələcək hadisə və şərtlər Cəmiyyətin işində fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipini poza bilər.
- Maliyyə hesabatlarının, o cümlədən açıqlanan məlumatların ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, həmçinin hesabatların obyektiv təqdimatının əsasını təşkil edən başlıca əqd və hadisələri əks etdirib etdirmədiyini təhlil edirik.

Biz auditin və mühüm audit tapıntılarının, o cümlədən audit yoxlaması zamanı daxili nəzarətdə aşkarladığımız mühüm çatışmazlıqların nəzərdə tutulan əhatə dairəsi və zamanlaması ilə bağlı idarəetmə üzrə məsul tərəflərlə əlaqədə oluruq.

Grant Thornton

22 yanvar 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə Hesabatları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

	Qeyd	2023 AZN	2022 AZN
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5	220,768	180,996
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya	6	20,800,752	17,241,956
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə xalis investisiya	7	3,377,710	-
Əlaqəli tərəfə verilən borc	8	64,984	88,520
Torpaq, tikili, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ	9	198,873	257,622
Qeyri-maddi aktivlər		-	1,573
Təxirə salınmış vergi aktivi	10	10,647	7,716
Digər aktivlər	11	200,818	671,469
Cəmi aktivlər		24,874,552	18,449,852
Öhdəliklər			
Borc vəsaitləri	12	17,361,529	11,858,576
İcarə öhdəliyi	13	111,057	193,783
Digər öhdəliklər	14	400,951	492,828
Cəmi öhdəliklər		17,873,537	12,545,187
Kapital			
Nizamnamə kapitalı	15	4,283,675	4,283,675
Bölüşdürülməmiş mənfəət		2,717,340	1,620,990
Cəmi kapital		7,001,015	5,904,665
Cəmi kapital və öhdəliklər		24,874,552	18,449,852

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə hazırkı maliyyə hesabatları (o cümlədən, müqayisəli rəqəmlər) Rəhbərlik tərəfindən 22 yanvar 2024-cü il tarixində təsdiq edilmiş və imzalanmışdır:

Cənab Ramal Cəfərov

İdarə heyətinin sədri

Cənab Elşən Kərimov

Baş Mühəsib

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə Hesabatları

Məcmu gəlir haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

	Qeyd	2023 AZN	2022 AZN
Faiz gəliri		3,709,918	2,573,456
Faiz xərci		(1,493,410)	(847,793)
Xalis faiz gəliri		2,216,508	1,725,663
Haqq, komissiya və brokerlik gəliri		360,178	247,739
Xarici valyuta mübadiləsindən xalis zərər		-	(1,164)
Maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatın bərpası/(təmin olunması) -xalis	16	9,770	(2,572)
Digər gəlir		10,249	13,149
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz xərcləri	13	(19,274)	(29,307)
Əməliyyat xərcləri	17	(869,682)	(725,051)
İnzibati və ümumi xərclər	18	(343,159)	(311,289)
Əməliyyat gəliri		1,364,590	917,168
Vergi:			
Cari mənfəət vergisi	10	(271,171)	(192,798)
Təxirə salınmış vergi	10	2,931	982
Cari il üzrə mənfəət		1,096,350	725,352
Cari il üzrə digər məcmu gəlir			-
Cari il üzrə cəmi məcmu gəlir		1,096,350	725,352

1-25-ci qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə Hesabatları

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət/(Yığılmış zərərlər)	Cəmi Kapital
	AZN	AZN	AZN
1 yanvar 2022-ci il tarixinə qalıq	4,283,675	895,638	5,179,313
Cari il üzrə cəmi məcmu gəlir	-	725,352	725,352
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq	4,283,675	1,620,990	5,904,665
Cari il üzrə cəmi məcmu gəlir	-	1,096,350	1,096,350
31 dekabr 2023-cü il tarixinə qalıq	4,283,675	2,717,340	7,001,015

1-25-ci qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

	Qeyd	2023 AZN	2022 AZN
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
Vergidən əvvəl il üzrə mənfəət		1,364,590	917,168
<i>Qeyri-pul maddələrinə düzəlişlər:</i>			
Qeyri-maddi aktivlərin köhnəlməsi		1,573	1,574
Banklarda pulların dəyərsizləşməsinə görə ehtiyatların təmin olunması / (bərpaı)	5	(315)	1,501
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiyanın dəyərsizləşməsinə görə ehtiyatların təmin olunması / (bərpaı)	6	(12,170)	1,071
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə xalis investisiyanın dəyərsizləşməsinə görə ehtiyatların təmin olunması / (bərpaı)	7	2,715	-
Torpaq, tikili və avadanlıqların köhnəlməsi	9	98,732	96,253
Borc vəsaitləri üzrə faiz xərcləri		1,493,410	847,793
İcarə öhdəlikləri üzrə maliyyə xərcləri		19,274	29,307
		2,967,809	1,894,667
<i>Əməliyyat kapitalında dəyişikliklər:</i>			
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya		(3,546,626)	(4,835,555)
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə xalis investisiya		(3,380,425)	-
Əlaqəli tərəfə verilən borc		23,536	20,784
Avanslar, qabaqcadan ödənişlər və digər debitor borclar		470,651	(347,088)
Digər cari öhdəliklər		(147,952)	130,110
		(3,613,007)	(3,137,082)
Ödənilmiş vergilər		(215,096)	(228,250)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(3,828,103)	(3,365,332)
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Torpaq, tikili və avadanlığın alınması		(39,983)	(19,875)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(39,983)	(19,875)
MALİYYƏ FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Borc vəsaitlərindən yaranan gəlir	12	12,570,126	7,214,908
Borc vəsaitlərinin və faizlərinin ödənməsi	12	(8,560,583)	(3,723,297)
Ödənilmiş icarə öhdəliyi	13	(102,000)	(102,000)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		3,907,543	3,389,611
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artma		39,457	4,404
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		182,911	178,507
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5	222,368	182,911

1-25-ci qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsidir.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

1 Hüquqi status və fəaliyyətin növü

MCB Bank olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ("Şirkət") 16 oktyabr 2009-cu ildə Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmiş və daimi yerləşmişdir. Şirkət səhm ilə məhdudlaşan qapalı səhmdar cəmiyyət kimi Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq yaradılmışdır. Şirkət ilkin olaraq Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyində 1701045991 qeydiyyat nömrəsi ilə 15 oktyabr 2009-cu il tarixində qeydiyyatdan keçmişdir. Şirkət, 28 mart 2014-cü ildə nizamnamə kapitalında dəyişiklik olduğundan Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyində yenidən qeydiyyatdan keçmişdir. Şirkət Azərbaycan Respublikası, Bakı (AZ 1065) Tbilisi prospekti 49B ünvanında yerləşir.

Şirkətin əsas biznes fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında maliyyə lizinqi əməliyyatlarını həyata keçirməkdən ibarətdir. Şirkət müxtəlif sənaye avadanlıqlarını, tibbdə istifadə olunan avadanlıqları, ictimai nəqliyyatı və infrastruktur layihələr və digər işgüzar məqsədlər üçün lazım olan əmlakı lizinqə verir. Bundan başqa, Şirkət maşınları, yük maşınlarını və dəmiryol vaqonlarını lizinqə verir. Bundan əlavə, Şirkət daşınmaz əmlakların maliyyə lizinqi üzrə də fəaliyyət göstərir. İl ərzində 12 noyabr 2021-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (ARMB) Şirkətə bank olmayan kredit təşkilatı (BOKT) lisenziyası (BKT-42) verib. Cari il ərzində Şirkət Azərbaycan Respublikası daxilində kreditlər verməyə başlamışdır. Şirkət, Pakistanda Fond birjasında qeydiyyatdan alınmış ictimai şirkət olan, həm də Şirkətin Əsas Ana Şirkəti hesab olunan MCB Bank Limited-in ("Ana Şirkət") törəmə şirkətidir.

2 BMHS-ə uyğunluq bəyanatı

Maliyyə hesabatı Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUŞS) tərəfindən təqdim edilmiş, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına (BMHS) uyğun olaraq hazırlanmışdır.

3 Standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər

3.1 2023-ci ildə qüvvəyə minən standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər

Yeni və yenidən işlənmiş MHBS	tarixində və ya ondan sonra başlayan illik dövr üçün qüvvəyə minir
Hesabat tarixində qüvvədə olan müqavilə razılaşmalarına əsaslanan daha ümumi yanaşmanı təmin etməklə, öhdəliklərin qısamüddətli və uzunmüddətli kimi təsnifatını həll etmək üçün 1 №-li "Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı" MUBS-a düzəlişlər.	1 yanvar 2023-cü il
Sığorta öhdəliklərinin cari icra dəyəri ilə ölçülməsini tələb edən və bütün sığorta müqavilələri üçün daha vahid ölçü və təqdimat yanaşmasını təmin edən BMHS 17 "Sığorta müqavilələri".	1 yanvar 2023-cü il
2017-ci ildə dərc olunan MHBS 17-dən sonra müəyyən edilmiş narahatlıqları və icra problemlərini həll etmək üçün MHBS 17 "Sığorta müqavilələri"-nə düzəlişlər.	1 yanvar 2023-cü il
MHBS 9-un Tətbiqindən Müvəqqəti Azadolmanın uzadılması (MHBS 4-ə Dəyişikliklər). Dəyişiklik MHBS 4 "Sığorta müqavilələri" üzrə müvəqqəti azadolma üçün müəyyən edilmiş son müddətini "Maliyyə Alətləri" adlı 9 №-li MHBS-ni tətbiq etməkdən dəyişdirir, beləliklə, müəssisələr 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün MHBS 9-u tətbiq etməlidirlər.	1 yanvar 2023-cü il

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

3 Standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər (davamı)

3.1 2023-ci ildə qüvvəyə minən standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər (davamı)

Müəssisənin əhəmiyyətli uçot siyasətləri əvəzinə, maddi əhəmiyyətli uçot siyasətini açıqlamasını tələb edən Uçot Siyasətlərinin Açıqlanması (1 №-li MUBS və MHBS Təcrübə Hesabatı 2-yə Dəyişikliklər).	1 yanvar 2023-cü il
IASB şirkətlərin icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri kimi əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini necə uçota aldığını aydınlaşdıran “Vahid əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərlə bağlı təxirə salınmış vergi (12 №-li MUBS-a Dəyişikliklər)” nəşr etdi.	1 yanvar 2023-cü il
Düzəlişlər Mühəsibat Uçotu Təxminləri anlayışını əvəz edir (MUBS 8-ə Düzəlişlər) - Düzəlişlər mühəsibat uçotu qiymətləndirmələrində dəyişiklik anlayışını mühəsibat təxminlərinin tərifilə əvəz edir. Yeni tərifə əsasən, mühəsibat təxminləri “maliyyə hesabatlarında ölçülmə qeyri-müəyyənliyinə məruz qalan pul məbləğləridir”.	1 yanvar 2023-cü il

BMHS 17 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan dövrlər üçün qüvvəyə minir. Onun əsas məqsədi sığorta fəaliyyəti ilə bağlı gəlir və xərclər üzrə maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə daha çox şəffaflıq təmin etməkdir. O, həmçinin BMHS 4 “Sığorta müqavilələri”ndə əks olunmayan sığorta fəaliyyətinin cari və gələcək gəlirliliyi haqqında məlumat verir. Bu şəffaflığa diskont edilmiş ehtimalla çəkili pul vəsaitlərinin hərəkətini nəzərə alan ümumi ölçmə modelindən istifadə etməklə uzunmüddətli sığorta müqavilələrinin ölçülməsi, açıq-aydın risk düzəlişləri və müqavilə üzrə əldə olunmamış mənfəəti təmsil edən müqavilə üzrə xidmət marjasının sığorta müqaviləsi üzrə əhatə müddəti ərzində gəlir kimi tanınaraq hesablanması yolu ilə əldə edilir.

Bu ümumi ölçmə modeli aşağıdakılarla tamamlanır:

- birbaşa iştirak xüsusiyyətləri olan müqavilələr üçün xüsusi uyğunlaşma (dəyişən ödəniş yanaşması) və
- sadələşdirilmiş yanaşma (mükafat bölgüsü yanaşması) əsasən qısamüddətli müqavilələr üçün.

17 №-li MHBS öz əhatə dairəsini müəyyən müəssisə növləri ilə məhdudlaşdırmır. Əvəzində o, sığortaçı hesab edilməyən təşkilatlar da daxil olmaqla istənilən təşkilata şamil edilə bilən sığorta müqaviləsinin tərifini təqdim edir. Sığorta müqavilələrinin uçotu üçün əvvəlki aralıq standart olan MHBS 4 sığorta müqaviləsini MHBS 17-yə oxşar şəkildə müəyyən etsə də, onun tətbiqi daha çevik idi, çünki müəyyən meyarlar yerinə yetirildiyi təqdirdə sığorta müqavilələri üçün mövcud yerli ölkədə mühəsibat uçotu təcrübələrinə icazə verirdi. MHBS 17-də bəzi nəzərəcarpacaq istisnalar mövcuddur və bunlara standart istehsalçı zamanətləri, qalıq dəyər zamanətləri, müəssisələrin birləşməsi nəticəsində yaranan şərti ödəniş və müqavilə təkrarsığorta müqaviləsi olmadığı halda, müəssisənin sığortalı olduğu sığorta müqavilələri daxildir. Əhəmiyyətli olmasa da, Şirkətin 17 №-li MHBS ilə əhatə olunacaq fəaliyyətlərinə indi aşağıdakılar daxil ola bilər:

- əsas müəssisə tərəfindən törəmə müəssisələrinə verilmiş bəzi maliyyə zamanətləri

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

3 Standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər (davamı)

3.1 2023-ci ildə qüvvəyə minən standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər (davamı)

- İstehlakçı qanunvericiliyində nəzərdə tutulandan daha uzadılmış zəmanətlərin verilməsi və mağaza kartlarına sahib olan pərəkəndə müştərilərin ölümü ilə əlaqədar yaranan borc razılaşmalarının bağışlanması saxlamaq
- bəzi IT texniki xidmət tədbirləri və törəmə müəssisələrinin həyata keçirdiyi müxtəlif tikinti fəaliyyətləri ilə bağlı performans zəmanətləri.

3.2 Qüvvəyə hələ minməmiş və Şirkət tərəfindən erkən qəbul edilməmiş standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər

Bu maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarixdə bir neçə yeni, lakin hələ qüvvəyə minməmiş Standartlar və mövcud Standartlara düzəlişlər və Şərhlər IASB və ya IFRIC tərəfindən dərc edilmişdir. Bu Standartların heç biri və ya mövcud Standartlara düzəlişlər Şirkət tərəfindən erkən qəbul edilməmişdir və hər iki hesabat tarixində tətbiq oluna bilən və Şirkət tərəfindən nəzərə alınmalı olan Şərhlər verilməmişdir.

Şirkət tərəfindən erkən qəbul edilməmiş standartlar və düzəlişlərə aşağıdakılar daxildir:

- Öhdəliklərin Qısa və Uzunmüddətli Təsnifat (MUBS 1-ə Dəyişikliklər)
- Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi (MHBS 16-a Dəyişikliklər)
- Təchizatçının Maliyyə Razılaşmaları (MUBS 7 və MHBS 7-yə Dəyişikliklər)
- Kovenantlarla uzunmüddətli öhdəliklər (1 №-li MUBS-a Dəyişikliklər)
- Mübadilə qabiliyyətinin olmaması (MUBS 21-ə Dəyişikliklər)

Rəhbərlik bütün müvafiq bildirişlərin elanın qüvvəyə mindiyi tarixdən və ya ondan sonra başlayan ilk dövr üçün qəbul ediləcəyini gözləyir. Cari ildə qəbul edilməmiş yeni Standartlar, düzəlişlər və Şərhlər açıqlanmır, çünki onların Şirkətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsiri gözlənilmir.

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı

4.1 Ümumi mülahizələr

Hazırkı maliyyə hesabatları hər növ aktiv, öhdəlik, gəlir və xərc üzrə BMHS ilə müəyyən edilmiş qiymətləndirmə prinsiplərindən istifadə etməklə hazırlanmışdır. Qiymətləndirmə prinsipləri aşağıdakı uçot qaydaları üzrə 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üçün illik maliyyə hesabatlarında tətbiq olunan qaydalara uyğundur.

4.2 Xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi

Əməliyyat və təqdimat valyutası

Hazırkı maliyyə hesabatları, əməliyyat və təqdimat valyutası olan Azərbaycan Manatı (AZN) ilə əks olunur.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.2 Xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi (davamı)

Xarici valyuta ilə həyata keçirilən əməliyyatlar və qalıqlar

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar əməliyyatların tarixlərində qüvvədə olan müvafiq valyuta məzənnələrini (spot məzənnəsi) tətbiq etməklə funksional valyutaya çevrilir. Bu əməliyyatlar üzrə hesablamalardan və monetar maddələrin ilin sonuna olan məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilməsindən yaranan məzənnə gəlirləri və zərərləri mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixdə məzənnələrdən istifadə etməklə çevrilən ədalətli dəyərlə ölçülmüş qeyri-monetar maddələrdən başqa qeyri-monetar maddələr ilin sonuna təkrar çevrilir və ilkin maya dəyəri ilə qiymətləndirilir (əməliyyat tarixində məzənnələrdən istifadə etməklə çevrilir).

	2023	2022
AZN/1 ABŞ dolları	1.7000	1.7000

4.3 Torpaq, tikili, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ

Torpaq, tikili, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ ilkin olaraq alış dəyərində, o cümlədən aktivlərin yerinə çatdırılmasına və onların Cəmiyyətin rəhbərliyinin nəzərdə tutduğu tərzdə əməliyyat göstərməsi üçün lazımı vəziyyətə gətirilməsinə aid bütün birbaşa xərclərdə tanınmışdır. Bu aktivlər xərc modelindən istifadə edərək sonrakı köhnəlmə və dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla maya dəyərində ölçülür. Bütün işləyən torpaq, tikili, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququnun amortizasiyası, aşağıda göstərilən dərəcələrə uyğun olaraq və qalıqları nəzərə alıqdan sonra düz xətt metodu ilə amortizasiya olunan nəqliyyat vasitələri, kompüterlər və ofis avadanlığı və aktivdən istifadə hüququ istisna olmaqla, azalan qalıq metodundan istifadə edilir. Əmlak və avadanlıqların köhnəlməsi aşağıdakı təxmini dərəcələrlə hesablanır:

• Mebel, qurğular və digər	10%
• Ofis və kompyuter avadanlığı	20%
• Nəqliyyat vasitələri	20%
• Digər əsas vəsaitlər	20%
• Aktivlərdən istifadə hüququ	İcarə öhdəliyi müddətində

Köhnəlmə aktivin alındığı və ya kapitalizasiya edildiyi aydan hesablanır, aktiv silindiylə halda isə heç bir köhnəlmə həmin aya hesablanmır.

Torpaq, tikili, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququnun silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər silinmədən əldə edilən mədaxillər arasında fərq kimi müəyyən edilir və aktivlərin balans dəyəri “digər gəlir/(xərc) –xalis” də mənfəət və ya zərərdə tanınır.

4.4 Qeyri-maddi aktivlər

Məhdud faydalı istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə qeydə alınır. Amortizasiya onların təxmin edilən faydalı istifadə müddəti 3 il ərzində düz xətt metodu ilə tanınır. Təxmin edilən faydalı xidmət müddəti və amortizasiya metodu hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və təxminlərdə hər hansı dəyişikliyin təsiri perspektiv əsasda uçota alınır. Ayrılıqda alınmış qeyri-müəyyən faydalı istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə qeydə alınır.

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.4 Qeyri-maddi aktivlər (davamı)

Qeyri-maddi aktivin tanınması silindikdə və ya istifadədən və ya xaricdən gələcək iqtisadi səmərə gözlənilmədikdə dayandırılır. Qeyri-maddi aktivin tanınmasının dayandırılmasından yaranan, xalis xaricəmə gəlirləri ilə aktivin balans dəyəri arasındakı fərq kimi qiymətləndirilən gəlir və ya zərər, aktivin tanınması dayandırıldıqda mənfəət və ya zərərdə tanınır.

4.5 Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərdən düşmə testi

Dəyərsizləşməni qiymətləndirmək məqsədləri üçün aktivlər əsasən müstəqil pul vəsaitlərinin hərəkətləri (pul vəsaitlərini yaradan vahidlər) olan ən aşağı səviyyələrdə qruplaşdırılır. Beləliklə, bəzi aktivlər dəyərsizləşmə üçün fərdi olaraq, bəziləri isə pul vəsaitlərini yaradan vahidlər səviyyəsində test edilir.

Bütün fərdi aktivlər və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlər hadisələr və ya şəraitlərdə dəyişikliklər balans dəyərinin bərpa oluna bilmədiyinə işarə etdiyi halda dəyərsizləşmə üzrə test edilir.

Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyəri bərpa dəyərindən artıq məbləğ üzrə tanınır. Aktivin bərpa dəyəri onun satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. İstifadə dəyərini müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər pul vəsaitlərini yaradan vahiddən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini qiymətləndirir və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyərini hesablamaq məqdəsilə uyğun faiz dərəcəsini müəyyən edir.

Dəyərdən düşmə testinin prosedurları üçün istifadə edilmiş məlumatlar gələcək yenidənqurmaların və aktivin genişləndirilmələrinin təsirlərini çıxmaq üçün uyğunlaşdırılmış, cəmiyyətin son təsdiq edilmiş büdcə ilə birbaşa əlaqədardır. Hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahid üçün diskont amilləri fərdi olaraq müəyyən edilir və bazar və aktivə xas risk amilləri kimi onların münasib riskin səviyyələrini əks etdirir. Bütün aktivlər əvvəllər tanınan dəyərsizləşmə zərərinin daha mövcud olmaması əlamətləri olduğu halda sonradan təkrar qiymətləndirilmişdir. Pul vəsaitlərini yaradan vahidlərin bərpa edilə bilən məbləği özünün balans dəyərindən artıq olduğu halda dəyərsizləşmə xərci bərpa edilir.

4.6 İcarədar tərəfindən qeyd edilən icarələr

İcarənin tanınması və ölçülməsi

İcarələr 16 №-li MHBS-a uyğun olaraq uçota alınır. Maliyyə icarəsi altında aktivlər icarəyə verildikdə minimum icarə ödənişlərinin cari dəyəri debitor borcu kimi tanınır. Mülkiyyətin riski və faydası icarə müddəti ərzində əhəmiyyətli dərəcədə icarəçiyə keçdikdə, icarələr maliyyə icarəsi kimi köçürülür. Digər icarə növləri əməliyyat icarəsi kimi təsnif edilir.

İcarəyə görə, icarəyə verən, ödənişlər müqabilində, mülkiyyət hüququnun icarəçiyə keçməsi ilə başa çatan müəyyən bir müddət üçün icarəçiyə aktivin uzufruktunu verir.

Maliyyə lizinqlərinə investisiya şübhəli debitor borcları üçün ehtiyat (əgər varsa) çıxılmaqla maliyyə lizinqi ödənişlərinin xalis diskontlaşdırılmış dəyəri ilə göstərilir. Maliyyə icarəsi ilə bağlı bütün birbaşa məsrəflər maliyyə icarəsinə investisiyanın xalis diskontlaşdırılmış dəyəri altında göstərilir.

Maliyyə lizinqi üzrə ödənişlər faiz gəliri ilə əsas ödəniş arasında bölünür ki, maliyyə lizinqi gəliri müqavilə müddəti ərzində bölüşdürülsün.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.6 İcarədar tərəfindən qeyd edilən icarələr (davamı)

İcarənin başlanması

İcarə başlanması icarə müqaviləsinin tarixi və ya əvvəlcədən öhdəliyi olduğu tarixidir. Bu tarifin məqsədləri üçün bir öhdəlik yazılı şəkildə, əməliyyatda iştirak edən tərəflər tərəfindən imzalanmalı və əməliyyatın əsas şərtlərini müəyyənləşdirməlidir.

İcarə müddətinin başlanması

İcarə müddətinin başlanması icarəçinin icarəyə verilmiş aktivdən istifadə hüququnu həyata keçirməyə haqqı olan tarixdir. Bu icarənin ilkin tanınma tarixidir.

4.7 Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər, digər maliyyə aktivləri kateqoriyasında təsnif edilənlərdən başqa, fəal bazarda qeyd edilməyən sabit və ya müəyyənləşdirilə bilən ödənişlər olan qeyri-törəmə aktivlərdir. Onlar ilkin olaraq ədalətli dəyerdə üstəgəl artan birbaşa əməliyyat xərcləri ilə ölçülür və sonradan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə tanınır.

4.8 Əlaqədar tərəfə verilən borc

Əlaqədar tərəfə verilmiş kredit ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. sonradan bu, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür və dəyərsizləşmə üzrə hər hansı ehtiyat çıxılmaqla qeydə alınır. Kreditin balans hesabatından sonra on iki ay ərzində alınmalı olan hissəsi cari aktiv kimi, kreditin balans hesabatı tarixindən on iki ay sonra alınmalı olan hissəsi isə uzunmüddətli aktiv kimi təsnif edilir.

4.9 Maliyyə alətləri

İlkin qiymətləndirilmə və uçotdan silinmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri Cəmiyyətin maliyyə alətinin müqavilə müddəaları üzrə tərəfə çevrildiyi halda tanınır və ilkin olaraq ədalətli dəyər üstəgəl əməliyyat xərcləri ilə ölçülür. Maliyyə aktivləri maliyyə aktivləri ilə bağlı pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə müqavilə hüquqlarının müddəti bitdikdə və ya maliyyə aktivləri və bütün əhəmiyyətli risklər və faydalar ötürüldükdə uçotdan silinir. Maliyyə öhdəliyi ödənilmədiyi, dayandırıldığı, ləğv edildiyi ya da müddəti bitdiyi halda uçotdan silinir. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri sonradan aşağıda təsvir edildiyi kimi ölçülür.

Təsnifat və qiymətləndirmə

Maliyyə aktivləri

İlkin tanınmada, maliyyə aktivləri, amortizasiya edilmiş dəyərlə, ədalətli dəyərin digər hərtərəfli gəlirlə (FVOCI) və ədalətli dəyərin mənfəət və zərər ilə (FVTPL) qiymətləndirildiyi kimi təsnifləşdirilir.

Maliyyə aktivləri, həm də aşağıdakı şərtləri yerinə yetirirsə və FVTPL-də göstərilərsə, amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülür.

- aktivin məqsədi müqavilə əsasında pul vəsaitlərinin hərəkətini toplamaq üçün aktivləri saxlamağı nəzərdə tutan bir biznes modelində saxlanılır; və

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.9 Maliyyə alətləri (davamı)

Təsnifat və qiymətləndirmə (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

- maliyyə aktivinin müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, əsas pul vəsaitlərinin ödənilməməsi və əsas məbləğ üzrə mənfəətin artmasına səbəb olur.

Borc aləti FVOCI-də yalnız aşağıdakı şərtlərə cavab verirsə və FVTPL-də göstərilirsə ölçülür:

- aktivin məqsədi həm müqaviləli pul vəsaitlərinin hərəkəti toplanması, həm də maliyyə aktivlərinin satışı ilə əldə edilən biznes modeli çərçivəsində keçirilir; və
- the maliyyə aktivinin müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, əsas pul vəsaitlərinin ödənilməmiş əsas məbləğinin ödənilməsinə səbəb olur.

Ticarət üçün tutulmayan kapital investisiyalarının ilkin tanınması zamanı Şirkət qətiyyətlə OCI-da ədalətli dəyərdə sonrakı dəyişiklikləri təqdim edə bilər. Bu seçki investisiya yatırımı əsasında aparılır.

Bütün digər maliyyə aktivləri FVTPL-də ölçülmüş kimi təsnifləşdirilir.

Əlavə olaraq, ilkin tanınma zamanı şirkət, əgər əksinə, yaranan mühasibat uyğunsuzluğunu aradan qaldıran və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltdıqda, FVTPL-də olduğu kimi amortizasiya olunmuş dəyərdə və ya FVOCI-də ölçülmək üçün tələb olunan tələblərə cavab verən bir maliyyə aktivini qətiyyətlə təyin edə bilər.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi:

Şirkət, aktivin portfel səviyyəsində saxlanıldığı bir biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünki bu, biznesin idarə olunma üsulunu əks etdirir və informasiya idarəetmə üçün təmin edilir.

Müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti yalnız əsas və mənfəət ödənişləri olub-olmadığını qiymətləndirir:

Bu qiymətləndirmə məqsədilə "əsas" maliyyə aktivinin ilkin tanınmasında ədalətli dəyəri kimi müəyyən edilir. "Mənfəət" pul vəsaitinin vaxt dəyəri və müəyyən bir müddət ərzində istisna edilən əsas məbləğə və digər əsas maliyyə riskləri və məsrəfləri (məsələn, likvidlik riski və inzibati xərclər) ilə əlaqədar olan kredit riski üçün müəyyən edilir. Ayrıca olaraq mənfəət marjası da buna aiddir.

Müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti yalnız əsas və mənfəət ödənişlərinin olub olmadığını qiymətləndirərkən, Şirkət müqavilənin şərtlərini nəzərdən keçirir. Bu, maliyyə aktivinin bu şərtlərə cavab verməyəcəyinə dair müqaviləli pul vəsaitlərinin hərəkətinin vaxtı və ya məbləğini dəyişdirə biləcək müqavilə şərtlərinin olub olmadığını qiymətləndirməkdən ibarətdir.

Yenidən təsnifat:

Maliyyə aktivləri maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmasından sonra yenidən təsnifləşdirilmir.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.9 Maliyyə alətləri (davamı)

Təsnifat və qiymətləndirmə (davamı)

Tanınmanın dayandırılması:

FVOCI kimi təyin edilmiş səhmdar investisiya qiymətli kağızları ilə əlaqədar OCI-də tanınmış hər hansı bir məcmu mənfəət / zərər bu qiymətli kağızların tanınmasının dayandırılması üzrə mənfəət və zərər hesabında tanınmır.

Dəyərdən düşmə

Şirkət, gözlənilən kredit itkiləri (ECL) üzrə amortizasiya olunmuş dəyərdə olan maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatını tanıyır.

Şirkət, ilk 12 aylıq ECL ölçülməsinin başlanmasından sonra kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmadığı maliyyə alətləri istisna olmaqla, ömür boyu ECL-ə bərabər olan məbləğdə dəyərsizləşmə ehtiyatını ölçür.

12 aylıq ECL, ECL-nin hesabat tarixindən 12 ay ərzində mümkün olan bir maliyyə aləti üzrə hadisələrin baş verməməsi nəticəsində yaranmış hissəsidir.

ECL, kredit itkiləri ehtimalı ağırlıqlı təxminlərdir. Bunlar aşağıdakı kimi ölçülür:

- hesabat tarixində dəyərsizləşməyən maliyyə aktivləri: bütün pul vəsaitlərinin çatışmazlıqlarının indiki dəyəri (yəni müqaviləyə uyğun olaraq müəssisəyə aid olan pul vəsaitlərinin hərəkəti və şirkətin əldə etməyi planlaşdırdığı pul vəsaitlərinin hərəkəti arasındakı fərq).
- hesabat tarixində kredit itkisinə məruz qalan maliyyə aktivləri: məcmu balans dəyəri və təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti indiki dəyəri arasındakı fərq kimi;

Kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri:

Hər hesabat tarixində, FVOCI-də daşınan amortizasiya edilmiş dəyərdə və maliyyə aktivlərində əks etdirilən maliyyə aktivləri kredit itkisinə məruz qaldıqlarını qiymətləndirir. Maliyyə aktivinin təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə zərərli təsir göstərən bir və ya daha çox hadisə baş verdikdə maliyyə aktivini "kredit itkisinə məruz qalmışdır".

Silinmə:

FVOCI-də amortizasiya olunmuş dəyəri və borc qiymətli kağızları ilə uçota alınan aktivlər bərpa perspektivi olmadığı təqdirdə (qismən və ya tam olaraq) silinir. Bu, ümumiyyətlə, Şirkət müştərilərin bərpası üçün bütün qanuni və düzəliş söylərini tükəndiyi vəziyyətdir. Bununla yanaşı, silinən maliyyə aktivləri şirkətin ödəməli məbləğləri geri qaytarma qaydalarına riayət etmək üçün hələ də icra fəaliyyətinə məruz qala bilər.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.9 Maliyyə alətləri (davamı)

Təsnifat və qiymətləndirmə (davamı)

Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və sonrakı qiymətləndirilməsi

Maliyyə öhdəlikləri ticarət və digər öhdəliklərdən ibarətdir. Maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz metodunu istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. Bütün faizlə əlaqədar ödənişlər "maliyyə xərcləri" daxilindədir.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Yalnız tanınan məbləği əvəzləşdirmək üçün qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququ olduğu və xalis əsasla əvəzləşdirmək və ya eyni zamanda aktivləri realizə etmək və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda maliyyə aktivləri və öhdəlikləri əvəzləşdirilir və xalis məbləğ, edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

4.10 Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri məcmu pul məbləğlərinə asanlıqla çevrilə bilən və dəyər dəyişikliyinə əhəmiyyətsiz dərəcədə məruz qalan maddələrdir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, pul vəsaitlərini (əgər varsa) və banklarda nağd puldan ibarətdir və effektiv faiz metodundan istifadə edərək amortizasiya edilmiş dəyərlə əks etdirilir. Əlavə olaraq, bank nağd pulların dəyərsizləşməsinə hesablaşmaq üçün 9 №-li BMHS ECL modelini tətbiq etmişdir. Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın məqsədləri üçün banklarla olan qalıqlar pul vəsaitlərinin ekvivalentləri hesab olunur.

4.11 Kapital, ehtiyatlar və dividend ödənişləri

Nizamnamə kapitalı verilmiş səhmlərin nominal dəyərini əks etdirir.

Dəyişməmiş mənfəət / yığılmış zərər bütünü cari və keçmiş illərdəki mənfəət və zərərləri əhatə edir.

4.12 İşçilərin mükafatlandırılması

Xərclər və əlaqədar ödənişlər

Azərbaycan Respublikasında dövlət pensiya və sosial sığorta fondlarına daxil olan, əmək haqqı, ödənişli illik məzuniyyət və xəstəlik məzuniyyəti, bonuslar və qeyri-monetar mükafatlar Şirkətin əməkdaşları tərəfindən göstərilən xidmətlərin göstərildiyi il üzrə hesablanır.

Xidmətin sonunda mükafatlandırılma

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən, Cəmiyyət özünün ayırmaları ilə yanaşı olaraq işçilərin əmək haqqından pensiya ayırmaları məbləğlərini tutmaqla dövlət pensiya fonduna ödəniş edir. Pensiyaya çıxdıqda bütün pensiya ödənişləri dövlət pensiya fondu tərəfindən edilir.

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.13 Digər aktivlər

Digər aktivlər ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərlə ölçülür və daha sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

4.14 Digər öhdəliklər

Digər öhdəliklər ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərlə ölçülür və daha sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

4.15 Ehtiyatlar və şərti öhdəliklər

Ehtiyatlar cari öhdəliklərin keçmiş hadisə səbəbindən Cəmiyyətdən iqtisadi mənbələrin məxaricinə gətirəcəyi və məbləğlərin etibarlı şəkildə hesablanma bildiyi halda tanınır. Məxaricin müddəti və məbləği hələ də qeyri-müəyyən ola bilər. Cari öhdəlik keçmiş hadisələrin (misal üçün, hüquqi mübahisələr və ya yüklənmiş müqavilələr) səbəb olduğu hüquqi və konstruktiv öhdəliklərdən yarana bilər.

Ehtiyatlar hesabat tarixində mövcud olan ən etibarlı sübuta, o cümlədən, cari öhdəliklə bağlı risklərə və qeyri-müəyyənliklərə əsaslanan cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan hesablanmış məsrəf ilə qiymətləndirilir. Oxşar öhdəliklərin olduğu halda öhdəliyin ödənilməsində məxaricin tələb olunacağı ehtimalı bütün öhdəliklər sinfi nəzərə alınmaqla müəyyən edilir. Ehtiyatlar onların diskontlaşdırılmış dəyərində qədər diskont edilir. Burada pulların vaxt dəyəri əhəmiyyətlidir.

Cəmiyyətin üçüncü tərəfdən faktiki olaraq toplaya biləcəyi öhdəliklə bağlı hər hansı ödəniş ayrıca aktiv kimi tanınır. Lakin bu aktiv əlaqəli ehtiyatın məbləğindən artıq olmamalıdır. Bütün ehtiyatlar hər hesabat tarixində təhlil edilir və cari ən yaxşı hesablanmış qiyməti əks etdirmək üçün uyğunlaşdırılır.

Cari öhdəliklərin nəticəsində iqtisadi mənbələrin mümkün məxarici mümkün olmaması və ya çox zəif olması ehtimal edildiyi hallarda müəssisələrin birləşməsi zamanı güman olunma halı istisna olaraq öhdəlik tanınmır.

Şərti öhdəliklər, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün resursların xaricə axınının tələb olunacağı ehtimal edilmədikdə və etibarlı qiymətləndirmə aparılmadıqda, maliyyə hesabatlarında tanınmır. Şərti aktiv maliyyə hesabatlarında tanınmır, lakin iqtisadi səmərələrin daxil olması ehtimalı olduqda qeyd olunur.

4.16 Gəlirin tanınması

Gəlirin məbləği etibarlı şəkildə ölçülə bildiyi, toplanma mümkün olduğu, çəkilmə və ya çəkiləcək xərclər etibarlı şəkildə ölçüldüyü və Şirkətin hər bir müxtəlif fəaliyyəti üzrə meyar təmin edildiyi halda gəlir tanınır. Bu fəaliyyətə xas tanınma meyarı aşağıda təsvir edilib.

İcarə lizinqlərindən gəlir

Maliyyələşdirmə üsulu lizinq maliyyələşməsindən gəlirlərin uçotunda istifadə olunur. Bu üsula uyğun olaraq, əldə edilməmiş icarə gəliri (icarə haqqının və təxirə salınmış qalıq dəyərinin icarəyə verilmiş aktivlərin dəyərindən artıq olması) təxirə salınır və icarə müddətində gəlir kimigötürülür, belə ki, icarədə üstün xalis investisiyaların qaytarılması. Lizinq müqavilələrinin ləğv edilməsi üzrə gəlirlər / zərərlər, bu həyata keçirildikdə gəlir kimi tanınır.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.16 Gəlirin tanınması (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlərdən gəlir

Kreditin verilməsi üçün komissiyalar, kredit xidmətləri üçün haqlar və kreditin ümumi gəlirliliyinin ayrılmaz hissəsi hesab edilən digər ödənişlər, müvafiq əməliyyat xərcləri ilə birlikdə, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə maliyyə alətinin təxmin edilən müddəti ərzində faiz gəlirinə təxirə salınır və amortizasiya edilir.

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə öhdəliyinin effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aktivinin və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınması zamanı hesablanır. Faiz gəlirləri və xərclərinin hesablanması zamanı faiz dərəcəsi aktivin ümumi balans dəyərində (aktivin kredit baxımından dəyərsizləşmədiyi halda) və ya öhdəliyin amortizasiya olunmuş dəyərində tətbiq edilir.

Bununla belə, ilkin tanınmadan sonra kredit baxımından dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün faiz gəliri maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyərində faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə hesablanır. Əgər aktiv artıq kredit baxımından dəyərsizləşməmiş, o zaman faiz gəlirinin hesablanması ümumi əsasə qayıdır.

İlkin tanınma zamanı kredit baxımından dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün faiz gəliri kreditə uyğunlaşdırılmış effektiv faiz dərəcəsinə aktivin amortizasiya olunmuş dəyərində tətbiq etməklə hesablanır. Faiz gəlirlərinin hesablanması, hətta aktivin kredit riski yaxşılaşsa belə, ümumi əsasə qayıtmır.

Məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəlirinə amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən maliyyə aktivləri üzrə faizlər daxildir.

Məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan faiz xərclərinə amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülən maliyyə öhdəlikləri üzrə faizlər daxildir.

Digər haqlar, komissiyalar və digər gəlir və xərc maddələri müvafiq xidmət göstərildikdə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

4.17 Maliyyə xərcləri

Müəyyən ediləcək aktivin alınması, qurulması və ya istehsalına aid olmayan maliyyə xərcləri, effektiv faiz metodundan istifadə edərək "faiz xərcləri" kimi məcmu gəlir hesabatında tanınır. Valyuta gəliri və zərərləri xarici valyuta hərəkətlərinin xalis mənfəət və ya xalis zərər mövqeyində olub-olmamasına əsasən xalis əsasda hesablanır.

4.18 Əməliyyat xərcləri

Əməliyyat xərcləri xidmətdən istifadə etdikdən sonra və ya onların başlanğıc tarixində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

4.19 Vergilərin tutulması

Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış vergi xərcini/gəlirini əks etdirir.

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.19 Vergilərin tutulması (davamı)

Cari vergi xərci

Cari vergi xərci il üzrə vergi tutulan mənfəətə əsaslanır. Vergi tutulan mənfəət məcmu gəlir haqqında hesabatda göstərilmiş xalis mənfəətdən fərqlənir, çünki o, digər illərdə vergi tutulan və ya çıxılan gəlir və ya xərc maddələrini və sonradan heç zaman vergi tutulmayan və ya çıxılmayan maddələri istisna edir. Şirkətin cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş və ya faktiki olaraq qəbul edilmiş vergi dərəcələrini istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi maliyyə hesabatlarında aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərləri və vergi tutulan mənfəətin hesablanması istifadə edilən müvafiq vergi əsasları arasındakı fərq üzrə ödənilməsi və ya bərpa edilməsi gözlənilən vergidir və öhdəliklərin uçotu metodundan istifadə etməklə uçota alınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri adətən vergi tutula bilən bütün müvəqqəti fərqlər üzrə tanınır və təxirə salınmış aktivlər çıxıla bilən müvəqqəti fərqlərin istifadə olunma bilməsinə dair vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının mövcud olacağı zaman hesablanır. Müvəqqəti fərq nə vergi mənfəətinə, nə də uçot mənfəətinə təsir göstərməyən əməliyyatda digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınmasından yarandığı halda belə aktivlər və öhdəliklər tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər hesabat tarixində təhlil edilir və aktivin bütöv və ya qismən bərpa olunacağına imkan verməsi üçün mövcud olacaq kifayət qədər vergi tutulan mənfəətlərin artıq mümkün olmadığı halda azaldılır.

Təxirə salınmış vergi öhdəliyi tətbiq edilməsi ödənilməsi və ya aktivin realizə olduğu dövrdə gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi məcmu gəlir haqqında hesabatda aid edilmişdir. Burada verginin birbaşa kapitalla aid edilən maddələr ilə bağlı olması istisna halıdır, çünki təxirə salınmış vergi də kapitalla aiddir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri aşağıdakı şərt olduğu halda əvəzləşdirilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis şəkildə göstərilir:

- Şirkətin cari gəlir vergisi aktivlərini və cari gəlir vergi öhdəlikləri əvəzləşdirmək üçün qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququ var;
- Gəlir vergilərinə aid təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri üzrə eyni vergi tutulan müəssisəsi üzrə eyni vergi orqanı tərəfindən vergi çıxılır.

Həmçinin, Azərbaycan Respublikasının Şirkətin fəaliyyəti üzrə qiymətləndirilən digər müxtəlif vergiləri mövcuddur. Bu vergilər məcmu gəlir haqqında hesabatda əməliyyat xərclərinin komponenti kimi daxil edilib.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.20 Uçot siyasətlərinin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aktivlərin, öhdəliklərin, gəlir və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsinə dair bir sıra mühakimələr, hesablamalar və fərziyyələri həyata keçirir. Real nəticələr bu qiymətləndirmələrdən fərqli ola bilər.

Şirkətin uçot siyasətlərinin tətbiqində maliyyə hesabatların üzərində ən mühüm təsirə malik olan rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakimələri aşağıda göstərilir.

Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiyada ehtiyatlar

ECL hesablamasında istifadə edilən giriş, fərziyyə və üsullar - BMHS-9 Metodologiya

Təsinin qiymətləndirilməsini müəyyən edərkən, şirkət tərəfindən nəzərdən keçirildiyi kimi, ən əhəmiyyətli təsiri olan və yüksək səviyyəli qərar tələb edən MHBS 9-da əsas anlayışlar aşağıdakılardır:

Kredit riskinin əhəmiyyətli artımının qiymətləndirilməsi:

Kredit riskin əhəmiyyətli artımının nisbi əsasda qiymətləndirilməsi aparılır. Bir maliyyə aktivini üzrə kredit riskinin başlanmasından sonra əhəmiyyətli dərəcədə artdığını qiymətləndirmək üçün, Şirkət, maliyyə aktivinin gözlənilən ömrü boyunca hesabat tarixində baş verən səhv riskini müqayisədə, baş vermədikdə default riskinin riskini müqayisə edərək, əsas risk göstəriciləri Şirkətin mövcud risk idarəetmə proseslərində istifadə olunur.

Aşağıdakı göstəricilərə əsasən hər bir fərdi məruzə üçün kredit riskində əhəmiyyətli artımların qiymətləndirilməsi ən azı üç ayda bir dəfə həyata keçiriləcəkdir. Aşağıdakı faktorlardan hər hansı birinin kredit riskində əhəmiyyətli bir artımın meydana gəldiyini ifadə edərsə, alət Mərhələ 1-dən Mərhələ 2-ə köçürülür:

1. İlk tanınma ilə müqayisədə kredit riskində əhəmiyyətli artımlar üçün limit qoyulur.
2. Əhəmiyyətli dərəcədə artmış mövqeləri yaxşılaşdırmaq üçün mərhələlərin nəticələrini qiymətləndirmək və zərurət yarandıqda düzəlişlər etmək üçün əlavə keyfiyyətli rəylər aparılır.

Mərhələ 2 və Mərhələ 3 arasındakı hərəkətlər, maliyyə aktivlərinin olduğu kimi kreditlərin dəyərsizləşməsinə əsaslanan hesabat tarixidir. 9 №-li MHBS-na uyğun olaraq kredit dəyərsizləşməsinin müəyyən edilməsi, 39 №-li MUBS-a uyğun olaraq dəyərsizləşmə obyektiv sübutlar üçün maliyyə aktivlərinin fərdi qiymətləndirilməsinə oxşardır.

Makroiqtisadi amillər, Gələcək yönümlü informasiyalar (FLI) və müxtəlif senarilər:

Hər bir mərhələ üçün gözlənilən kredit itkilərinin ölçülməsi və kredit riskində əhəmiyyətli artımların qiymətləndirilməsi keçmiş hadisələr və mövcud şəraitlər haqqında məlumatları, eləcə də gələcək hadisələrin və iqtisadi şəraitin məqbul və dəstəklənən proqnozlarını nəzərdən keçirməlidir. İrəli görünən məlumatların qiymətləndirilməsi və tətbiqi mühüm mühakimə tələb edir.

Mərhələ 1 və Mərhələ 2 kredit itkiləri ehtimallarını qiymətləndirmək üçün istifadə edilən PD, Defolt İtkisi (LGD) və Pozlaşdırma Default (EAD) girişləri tarixi tendensiyalara və makroiqtisadi dəyişənlərə (ya da makroiqtisadi dəyişənlərdəki dəyişikliklərə) əsasən müvafiq portfeldə kredit itkiləri modelləşdirilir.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.20 Uçot siyasətlərinin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi (davamı)

Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiyada ehtiyatlar (davamı)

Rəhbərliyin bünövrəsi makroiqtisadi faktorları portfelin mövcud vəziyyəti ilə ən yaxşı idarəetmə təxmin və məlumatlarına əsaslanaraq uyğunlaşdırmaq üçün də istifadə olunur.

Mərhələ 1 və Mərhələ 2-də gözlənilən kredit itkilərinin qiymətləndirilməsi minimum üç makroiqtisadi göstəriciləri nəzərdən keçirən diskontlaşdırılmış ehtimalı ağırlıqlı təxmindir.

Defoltun tərif:

Gözlənilən kredit itkilərinin ölçülməsində istifadə edilən standart təsvir və mərhələlər arasındakı hərəkətin müəyyənləşdirilməsi üçün qiymətləndirmə daxili kredit riskin idarə olunması məqsədləri üçün istifadə edilən defolt müəyyən edilməsinə uyğun gəlir. 9 sayılı BMHS-da gecikmə 90 gündən artıq olduqda, yeni mühakimə baş verdiyini iddia edən fərziyyə ehtimalını ehtiva edir. İdarəetmə həmçinin BMHS-nin 9 standartını qəbul etmişdir və öhdəliklərin göstəricisi kimi 90 gün keçmiş öhdəliklərdən istifadə etmişdir.

İdarəetmə:

Mövcud risklərin idarə edilməsi çərçivəsinə əlavə olaraq, Şirkət BMHS 9 dəyərsizləşmə prosesinə nəzarət etmək üçün daxili komitə yaratmışdır. Komitə Maliyyə, Risklərin İdarə Edilməsi və İqtisadiyyat sahəsində yüksək səviyyəli nümayəndələrdən ibarətdir və gözlənilən kredit itkiləri təxminlərimizdə istifadə olunan əsas giriş və fərziyyələrin nəzərdən keçirilməsi və təsdiqlənməsi üçün məsuliyyət daşıyır. Həmçinin ümumi ehtiyat nəticələrinin maliyyə hesabatlarına daxil edilməsinin uyğunluğunu qiymətləndirir

İcarələr

İcarəyə verən kimi 16 №-li MHBS-da icarələrin təsnifatını tətbiq edərkən rəhbərlik öz icarələrini maliyyə icarəsi müqavilələri kimi, icarəçi kimi isə onun icarələrini əməliyyat icarəsi kimi nəzərdən keçirir. Bəzi hallarda icarə əməliyyatı həmişə yekun nəticə vermir və rəhbərlik icarənin əməliyyat icarəsi müqaviləsində olub-olmadığını müəyyən edərkən mülahizələrdən istifadə edir.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması

Təxirə salınmış vergi öhdəliyinin tanınması dərəcəsi, ayrılan müvəqqəti fərqlərin tətbiq oluna biləcəyi Şirkətin gələcək vergi tutulan xərclərinin ehtimalının qiymətləndirilməsinə əsaslanır. Bundan əlavə, hər hansı bir hüquqi və ya iqtisadi məhdudiyyətlərin və ya qeyri-müəyyənliyin təsirini qiymətləndirmək üçün vacib mülahizə tələb olunur.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.21 Hesablamanın qeyri-müəyyənliyi

Aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirin və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsi üzrə ən əhəmiyyətli təsiri olan hesablamlar və fərziyyələr haqqında məlumat aşağıda göstərilib. Faktiki nəticələr əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Qeyri-maddi aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyərinin bərpa edilə bilən məbləğdən artıq olduğu məbləğdə tanınır. Bərpa edilə bilən məbləği müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahiddən pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətini qiymətləndirir və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyəri hesablamaq məqsədilə münasib faiz dərəcəsini müəyyən edir. Pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətinin qiymətləndirilməsi prosesində rəhbərlik gələcək əməliyyat nəticələri haqqında fərziyyələrini edir. Bu fərziyyələr gələcək hadisələrə və hallara aiddir. Faktiki nəticələr dəyişə bilər və növbəti maliyyə ili ərzində Şirkətin aktivlərində əhəmiyyətli düzəlişlərə səbəb ola bilər. Bir çox hallarda tətbiq olunan diskont dərəcəsinin müəyyən edilməsinə bazar riskinə və aktivə xas risk amillərinə müvafiq düzəlişlərin qiymətləndirilməsi daxildir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar müəyyən əməliyyatlarla bağlı əldə olan məlumatlardan rəhbərliyin hesablamları əsasında müəyyənləşdirilir. Şirkətin qeydə alınmış xalis gəlirini şişirməmək və öhdəliklərini aşağı qiymətləndirməmək üçün təminatların hesablanması zamanı ehtiyatla iş görülür.

Amortizasiya olunan əsas vəsaitlərin yararlılıq müddəti

Rəhbərlik dəyərdən düşən aktivlərin Şirkətə nəzərdə tutulan faydası əsasında hər hesabat dövründə dəyərdən düşən aktivlərin yararlılıq müddətini nəzərdən keçirir. Aktivlərin balans dəyəri 9-cu qeyddə təhlil edilir. Lakin real nəticələr xüsusilə kompüter və ofis avadanlığı ilə əlaqədar texniki köhnəlmə səbəbindən fərqlənə bilər.

Qeyri-maddi aktivlərin yararlılıq müddəti

Rəhbərlik qeyri-maddi aktivlərin yararlılıq müddətini hər hesabat tarixində aktivlərin Şirkət üçün gözlənilən faydalılığına əsaslanaraq nəzərdən keçirir.

Aktivlərdən istifadə hüququ və icarə öhdəliyi

Aktivlərdən istifadə hüququ və icarə öhdəliyi 16 №-li BMHS-a uyğun olaraq uçota alınmışdır. Rəhbərlik hesablama üçün istifadə olunan icarə müddətinin faktlara əsaslandığına və müqaviləyə əsasən bağlanma ehtimalı olduğuna inanır. Faiz təxminləri, eyni zamanda şirkətin öz borc portfelinə görədir və bazara əsaslanır. Aktivlərdən istifadə hüququnun qalıq dəyərləri Qeyd 9-da təhlil olunub.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

5 Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

	2023	2022
	AZN	AZN
Banklarda yerli valyutada olan cari hesablar	221,254	181,554
Banklarda xarici valyutada olan cari hesablar	1,114	1,299
Depozit hesabları	-	58
	222,368	182,911
Çıxılır: qısamüddətli zərər üçün ehtiyat (Gözlənilən kredit itkisi)	(1,600)	(1,915)
	220,768	180,996

Aşağıdakı cədvəl MHBS 9-a ("Maliyyə alətləri") uyğun olaraq dəyərsizləşmə üzrə zərər üçün ehtiyatın hərəkətini göstərir:

	2023	2022
	AZN	AZN
1 yanvara olan qalıq,	1,915	414
İl üzrə dəyərsizləşmə zərərinin bərpası (qeyd 16)	(315)	1,501
31 dekabra olan qalıq	1,600	1,915

Pul vəsaitlərin hərəkəti haqqında hesabat üzrə verilmiş Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakı kimi göstərilmişdir.

	2023	2022
	AZN	AZN
Banklarda yerli valyutada olan cari hesablar	221,254	181,554
Banklarda xarici valyutada olan cari hesablar	1,114	1,299
Depozit hesabları	-	58
	222,368	182,911

6 Maliyyə lizinqini üzrə xalis investisiya

	2023	2022
	AZN	AZN
Maliyyə lizinqinə qoyulan xalis investisiya	20,816,705	17,270,079
Çıxılır: Maliyyə lizinqində xalis investisiyanın dəyərsizləşməsinə görə ehtiyat	(15,953)	(28,123)
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiyalar, dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla	20,800,752	17,241,956

31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilən kreditlər üzrə faiz dərəcələri illik 5%-dən 26%-ə qədər (2022: 5%-dən 24%-ə) dəyişib.

Maliyyə lizinqə xalis investisiyaya qarşı təminatlar icarəçilərə verilmiş əsas aktivlərdir. Aşağıdakı cədvəldə BMHS 9 - Maliyyə alətləri standartının qəbul edilməsinin nəticəsi olaraq maliyyə lizinqinə qoyulan xalis investisiya üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı üzrə yaranan itkinin açılış və bağlanmış balanslarının üzvləşməsi göstərilir.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

6 Maliyyə lizinqini üzrə xalis investisiya (davamı)

	2023	2022
	AZN	AZN
1 yanvara olan qalıq,	28,123	27,052
(Bərpa) / İl üzrə ödəniş (16-cı qeyd)	(12,170)	1,071
31 dekabra olan qalıq	15,953	28,123

	2023			
	AZN			
	Bir ildən gec olmayaraq	Bir ildən çox beş ildən az olmayaraq	Beş ildən çox olaraq	Cəmi
İcarə üzrə debitor borclar	10,554,497	10,246,255	-	20,800,752
Minimum icarə ödənişləri	13,497,995	11,649,674	-	25,147,669
Gələcək dövrlər üçün maliyyə xərcləri	(2,927,545)	(1,403,419)	-	(4,330,964)
Çıxılır: Maliyyə lizinqində xalis investisiyanın dəyərsizləşməsinə görə ehtiyat	(15,953)	-	-	(15,953)
Minimum icarə haqqının hazırkı dəyəri	10,554,497	10,246,255	-	20,800,752

	2022			
	AZN			
	Bir ildən gec olmayaraq	Bir ildən çox beş ildən az olmayaraq	Beş ildən çox olaraq	Cəmi
İcarə üzrə debitor borclar	8,135,046	9,106,910	-	17,241,956
Minimum icarə ödənişləri	10,605,929	10,422,264	-	21,028,193
Gələcək dövrlər üçün maliyyə xərcləri	(2,442,760)	(1,315,354)	-	(3,758,114)
Çıxılır: Maliyyə lizinqində xalis investisiyanın dəyərsizləşməsinə görə ehtiyat	(28,123)	-	-	(28,123)
Minimum icarə haqqının hazırkı dəyəri	8,135,046	9,106,910	-	17,241,956

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

7 Müştərilərə verilmiş kreditlər

	2023	2022
	AZN	AZN
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	2,593,043	-
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	787,382	-
Müştərilərə verilən kreditlər, ümumi	3,380,425	-
Çıxılsın: dəyərsizləşmə itkisi üçün ehtiyat	(2,715)	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	3,377,710	-

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə hesablanmış faiz gəliri 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 17,427 AZN təşkil etmişdir.(2022: AZN)

Müştərilərə verilmiş kreditlər Azərbaycan Respublikası daxilindəki şəxslərə verilmişdir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilən kreditlər üzrə faiz dərəcələri illik 9%-dən 23%-ə qədərdir.

31 dekabr 2023-ci il tarixinə müştərilərə verilən kredit üçün gözlənilən kredit zərərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	CƏMİ
	AZN	AZN	AZN	AZN
ECL ehtiyatı				
1 yanvar balansı	-	-	-	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən ölçülməsi	2,715	-	-	2,715
31 dekabr balansı	2,715	-	-	2,715

31 dekabr 2022-ci il tarixinə müştərilərə verilən kredit üçün gözlənilən kredit zərərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	CƏMİ
	AZN	AZN	AZN	AZN
ECL ehtiyatı				
1 yanvar balansı 22	-	-	-	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən ölçülməsi	-	-	-	-
31 dekabr balansı 22	-	-	-	-

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

7 Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Əhəmiyyətli kredit riskləri

31 dekabr 2023-ci il tarixinə müştərilərə verilən kreditlər aşağıdakı cədvəldə əks olunmuşdur:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	CƏMİ
	AZN	AZN	AZN	AZN
Müştərilərə verilən kreditlər				
Vaxtı keçməmiş	3,361,168	-	-	3,361,168
Vaxtı 30-gündən az keçmiş	19,089	-	-	19,089
Vaxtı 30-90 gün keçmiş	-	-	-	-
Vaxtı 91-180 gün keçmiş	-	-	-	-
Vaxtı 181-360 gün keçmiş	-	-	-	-
Vaxtı 360 gündən çox keçmiş	-	-	-	-
Cəmi	3,380,257	-	-	3,380,257
Çıxılsın: gözlənilən kredit itkisi	(2,715)	-	-	(2,715)
Müştərilərə verilən kreditlər, xalis	3,377,542	-	-	3,377,542

31 dekabr 2022-ci il tarixinə müştərilərə verilən kreditlər aşağıdakı cədvəldə əks olunmuşdur:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	CƏMİ
	AZN	AZN	AZN	AZN
Müştərilərə verilən kreditlər				
Vaxtı keçməmiş	-	-	-	-
Vaxtı 30-gündən az keçmiş	-	-	-	-
Vaxtı 30-90 gün keçmiş	-	-	-	-
Vaxtı 91-180 gün keçmiş	-	-	-	-
Vaxtı 181-360 gün keçmiş	-	-	-	-
Vaxtı 360 gündən çox keçmiş	-	-	-	-
Cəmi	-	-	-	-
Çıxılsın: gözlənilən kredit itkisi	-	-	-	-
Müştərilərə verilən kreditlər, xalis	-	-	-	-

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

8 Əlaqəli tərəflər

Şirkət normal iş şəraitində BMHS-dakı əlaqəli şəxsin tərifinə daxil olan digər müəssisələrlə iş aparır. Bu əməliyyatlar normal iş dövründə aparılır və hər iki tərəfin razılaşdırdığı məbləğ olmaqla mübadilə məbləğləri ilə ölçülür. Şirkətin əlaqəli tərəflərinə əsas idarə heyəti, Ana Şirkət və aşağıda təsvir olunduğu kimi ümumi nəzarət altında olan təşkilatlar daxildir.

Əlaqəli tərəfə verilən borc

	2023	2022
	AZN	AZN
Əlaqəli tərəfə verilən borc	64,984	88,520
Uzunmüddətli	26,653	64,984
Cari	38,331	23,536
Cəmi	64,984	88,520

13 mart 2020-ci ildə, Şirkət illik 12.5% faiz müqabilində 140,000 AZN dəyərində İdarə heyətinin sədrinə borc vermişdir. Faizlər aylıq olaraq ödənilir. Əsas məbləğin ödənilməsi 30 aprel 2020-ci ildən aylıq olaraq başlamışdır. Son ödəniş 30 mart, 2026-cı il ödəniləcək.

Əlaqə tərəflər ilə qalıqlar

Xüsusiyyəti	Əlaqəsi	2023	2022
		AZN	AZN
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	Ana şirkətin digər törəmə müəssisəsi	654	1,281
İşçiyə verilən borc	İdarə heyəti	64,984	88,520
Hesablanmış faiz daxil olmaqla borc vəsaiti	Ana şirkətin digər törəmə müəssisəsi	3,455,188	3,449,857

İl ərzində daxil olan tərəf əməliyyatları və ilin sonundakı qalıqlar haqqında məlumat aşağıda verilmişdir:

Əlaqə tərəflər ilə əməliyyatlar

Xüsusiyyəti	Xüsusiyyəti	2023	2022
		AZN	AZN
Qısa müddətli işçi faydaları	İdarə heyəti	526,886	402,719
İşçilərin avans üzrə faiz gəlirləri	İdarə heyəti	9,747	12,499
Borclar üzrə faiz xərcləri	Ana şirkətin digər törəmə müəssisəsi	411,066	278,702

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

9 Torpaq, tikili, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ

	Ofis və komputer avadanlıqları	Nəqliyat vasitələri	Mebel və avadanlıqlar	Digər əsas vəsaitlər	Aktivdən istifadə hüququ	Cəmi
2023	AZN	AZN	AZN	AZN		AZN
Ümumi qalıq dəyəri						
1 yanvara olan qalıq,	95,191	113,418	74,235	32,881	454,614	770,339
Əlavələr	2,095	36,000	1,888	-	-	39,983
31 dekabra olan qalıq,	97,286	149,418	76,123	32,881	454,614	810,322
Yığılmış amortizasiya						
1 yanvara olan qalıq,	65,989	63,821	54,325	30,489	298,093	512,717
İl üzrə xərc (Qeyd 18)	9,050	15,127	2,101	214	72,240	98,732
31 dekabra olan qalıq	75,039	78,948	56,426	30,703	370,333	611,449
31 dekabr 2023-cü il tarixinə xalis qalıq dəyəri	22,247	70,470	19,697	2,178	84,281	198,873

Rəhbərliyin fikrincə, 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Şirkətin torpaq, tikili, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququnda dəyərsizləşmə olmamışdır (2022: sıfır).

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

9 Torpaq, tikili, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ (davamı)

	Ofis və komputer avadanlıqları	Nəqliyat vasitələri	Mebel və avadanlıqlar	Digər əsas vəsaitlər	Aktivdən istifadə hüququ	Cəmi
2022	AZN	AZN	AZN	AZN		AZN
Ümumi qalıq dəyəri						
1 yanvara olan qalıq,	75,316	113,418	74,235	32,881	454,614	750,464
Əlavələr	19,875	-	-	-	-	19,875
31 dekabra olan qalıq,	95,191	113,418	74,235	32,881	454,614	770,339
Yığılmış amortizasiya						
1 yanvara olan qalıq,	57,034	51,094	52,108	30,375	225,853	416,464
İl üzrə xərc (Qeyd 18)	8,955	12,727	2,217	114	72,240	96,253
31 dekabra olan qalıq	65,989	63,821	54,325	30,489	298,093	512,717
31 dekabr 2022-ci il tarixinə xalis qalıq dəyəri	29,202	49,597	19,910	2,392	156,521	257,622

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

10 Vergilər

Mənfəət vergisi xərci

31 dekabr 2023 və 2022-ci illərdə başa çatan illər ərzində Azərbaycanda mənfəət vergisi üzrə vergi dərəcəsi 20% -ə bərabərdir. Vergi dərəcəsinin növbəti maliyyə ilində də eyni qalması gözlənilir.

	2023	2022
	AZN	AZN
Vergidən əvvəlki mənfəət	1,364,590	917,168
Vergi faizi	20%	20%
Vergi məbləği	(272,918)	(183,434)
Düzəlişlər		
Çıxılmayan (xərclər) / gəlirlər üzrə verginin təsiri	1,747	(9,364)
Mənfəət vergisi xərci	(271,171)	(192,798)
Müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri	2,931	982
Faktiki mənfəət vergisi xərci	(268,240)	(191,816)
	2023	2022
	AZN	AZN
Mənfəət vergisi	(271,171)	(192,798)
Təxirə salınmış vergi gəliri / (xərci)	2,931	982
	(268,240)	(191,816)

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi aktivini 20% (2022: 20%) səviyyəsində qiymətləndirilir. Təxirə salınmış vergi aktivinin bərpası vergi tutulan gələcək dövrün mənfəətdən asılıdır. Təxirə salınmış vergilər, aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyəri ilə maliyyə hesabatlılığı məqsədləri üçün və vergi məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirlərini əks etdirir. Şirkət tərəfindən tanınmış təxirə salınmış vergi aktivini hərəkətləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2023	2022
	AZN	AZN
1 yanvara olan qalıq,	7,716	6,734
İl üzrə xərclər	2,931	982
31 dekabra olan qalıq,	10,647	7,716

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

10 Vergilər (davamı)

Təxirə salınmış vergi (davamı)

Hesabat tarixində təxirə salınmış vergi aktivləri aşağıdakı kimidir:

	2023	2022
	AZN	AZN
Vergi üzrə müvəqqəti fərqlər	53,233	38,582
Cəmi çıxılan müvəqqəti fərqlər	53,233	38,582
Təxirə salınmış vergi aktivləri yerli vergi dərəcəsi (20%)	10,647	7,716

31 dekabr tarixinə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illər üzrə hərəkətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	1 yanvar 2022-ci il tarixinə qalıq	Mənfəət və ya zərərdə tanınan məbləğ	31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq	Mənfəət və ya zərərdə tanınan məbləğ	31 dekabr 2023-ci il tarixinə qalıq
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	83	300	383	(63)	320
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya	5,410	215	5,625	(2,434)	3,191
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə xalis investisiya	-	-	-	7,472	7,472
Torpaq, tikili, avadanlıq və aktivlərdən istifadə hüququ	(52,873)	14,835	(38,038)	14,318	(23,720)
Digər aktivlər	819	170	989	184	1,173
İcarə öhdəliyi	53,295	(14,538)	38,757	(16,546)	22,211
	6,734	982	7,716	2,931	10,647

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

11 Digər aktivlər

	2023	2022
	AZN	AZN
Maliyyə aktivləri		
Digər debitor borclar	146,605	488,241
	146,605	488,241
Qeyri-maliyyə aktivləri		
Qabaqcadan ödənişlər və avanslar	54,213	183,228
	54,213	183,228
31 dekabra olan qalıq	200,818	671,469

12 Borc vəsaitləri

Borc vəsaitlərinə aşağıdakı maliyyə öhdəlikləri daxildir:

Amortizasiya edilmiş dəyərdə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri	2023	2022
	AZN	AZN
Ana şirkətin digər törəmə müəssisəsi	3,455,188	3,449,857
Dövlət agentliyi (AKİA)	1,345,967	1,084,637
Dövlət agentliyi (SİF)	962,500	-
Yerli banklar	11,597,874	7,324,082
Cəmi	17,361,529	11,858,576

Cəmi hesablanmış faiz 31 dekabr 2023 tarixinə 105,872 AZN-dir. (2022: 88,804 AZN)

2017-ci il 31 oktyabr tarixində, Şirkət 3 aylıq LIBOR + 5,50 faiz dərəcəsi ilə illik ümumi məbləği 2,000,000 ABŞ dolları məbləğində Ana şirkətin digər törəmə müəssisəsi ilə kredit müqaviləsi bağlamışdır və üstəlik hesablanmış faizlər ümumi faiz dərəcəsinə çatmaq üçün Azərbaycan Respublikasında tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinə əsasən hesablanır. Faiz məbləği rüblük olaraq ödənilir. Kreditin əsas məbləği 7 noyabr 2019-cu il tarixinə ödənilməsi olmağına baxmayaraq 7 noyabr 2022-ci ilə qədər uzadılmışdır və 2022-ci ildə daha da 7 noyabr 2025-ci ilə qədər uzadılır.

5 Mart 2020-ci ildə Şirkət Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi (AKİA) ilə kredit müqaviləsi bağlamışdır. Bu razılaşma müştərilərin kənd təsərrüfatı fəaliyyətlərində iştirakını asanlaşdırmaq üçündür. Müştəri, şirkətə əvvəlcədən ödəniş olaraq aktiv dəyərinin 20% -ni təmin edir. AKİA, xüsusi dəyərin 40% -i olan subsidiya verir, bu məbləğin faydası müştəriyə ötürülür. Qalan məbləğ də AKİA tərəfindən Şirkətə borc olaraq verilir. Şirkət aktivləri alır və müştəriyə icarəyə verir. Şirkət bu əsas məbləği müştəridən geri alır və Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinə qaytarır. Bu razılaşmaya əsasən, icarəçidən icarəyə görə illik 7% faiz tutulur və Şirkət AKİA-ya illik 2% faiz ödəməyə borcludur, lakin icarəçi tərəfindən ödəniləcək faiz son nəticədə AKİA tərəfindən ödənilir, buna görə də illik 5 % xalis faiz gəliri öhdəliklərin yerinə yetirilməsi riskini daşıdığı üçün Şirkət tərəfindən uçota alınır.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

12 Borc vəsaitləri (davamı)

Şirkət 17 iyul 2023-cü il tarixində İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Sahibkarlığın İnkişafı Fondları ilə kredit müqaviləsi bağlamışdır. Şirkətlə bağlanmış müqaviləyə əsasən, SİF Şirkətə illik 2%, Şirkət isə müştərilərə illik 9% sabit faiz dərəcəsi ilə kreditlər verib. Bu kreditlər 30 noyabr 2027-ci il tarixinədək tam ödəniləcək.

Şirkət yerli bankla 2,000,000 manat ekvivalentində kredit xətti müqaviləsi bağlamış, müvafiq olaraq il sonunda 1,964,660 manat məbləğində vəsait ödənilməmişdir. Faiz dərəcəsi illik 12.25%-12,5% arası təşkil edir. Bu kreditlər 2025-cü ilin 5 dekabr tarixinə qədər tam ödəniləcək. Bu kreditlər qarşısında ödənilməmiş kreditin və gələcək faizlərin 150%-nə ekvivalent lizinq aktivləri girov qoyulur.

Şirkət yerli bankla kredit xətti müqaviləsi bağlamışdır, müvafiq olaraq ilin sonuna 9,582,531 manat məbləğində vəsait ödənilməmişdir. Faiz dərəcəsi illik 12-12,5% arasında dəyişir. Bu kreditlər 2026-cü ilin 23 fevral tarixinə qədər tam ödəniləcək. Bu kreditlər qarşısında ödənilməmiş kreditin 110%-150%-i ekvivalentində lizinq aktivləri girov qoyulur.

Maliyyə institutları tərəfindən müəyyən edilmiş müxtəlif şərtlər var və rəhbərlik tərəfindən bu şərtlər yerinə yetirilib.

Borc vəsaitlərinin hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	2023 AZN	2022 AZN
1 yanvara qalıq	11,858,576	7,519,172
İl üçün faiz xərcləri	1,493,410	847,793
Alınmış yeni borclar	12,570,126	7,214,908
Borcun geri ödənilmiş hissəsi	(8,560,583)	(3,723,297)
31 dekabra qalıq	17,361,529	11,858,576

13 İcarə öhdəliyi

Şirkət ofis binasını icarəyə götürüb və BMHS 16 “İcarələr”-ə uyğun olaraq icarə öhdəliyi və istifadə hüququ aktivini qeydə alıb.

	2023 AZN	2022 AZN
Uzunmüddətli		
İcarə öhdəliyi	16,728	111,056
	16,728	111,056
Cari		
İcarə öhdəliyi	94,329	82,727
	94,329	82,727
Cəmi icarə öhdəliyi	111,057	193,783

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

13 İcarə öhdəliyi (davamı)

	1 il ərzində	1-2 il	2-5 il	Cəmi
	AZN	AZN	AZN	AZN
31 dekabr, 2023				
İcarə ödənişləri	102,000	17,000	-	119,000
Maliyyə xərcələri	(7,671)	(272)	-	(7,943)
Xalis cari dəyər	94,329	16,728	-	111,057
	1 il ərzində	1-2 il	2-5 il	Cəmi
	AZN	AZN	AZN	AZN
31 dekabr, 2022				
İcarə ödənişləri	102,000	102,000	17,000	221,000
Maliyyə xərcələri	(19,273)	(7,854)	(90)	(27,217)
Xalis cari dəyər	82,727	94,146	16,910	193,783

İcarə öhdəliklərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

	2023	2022
	AZN	AZN
Balans 1 yanvar,	193,783	266,476
İl ərzindəki faiz xərci	19,274	29,307
Ödənilmiş borc	(102,000)	(102,000)
Balans 31 dekabr,	111,057	193,783

14 Digər öhdəliklər

	2023	2022
	AZN	AZN
Maliyyə öhdəlikləri		
Hesablanmış öhdəliklər	244,997	406,380
	244,997	406,380
Qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
Vergi öhdəlikləri	142,523	86,448
Digər öhdəliklər	13,431	-
	155,954	86,448
31 dekabr qalığı	400,951	492,828

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

15 Nizamnamə kapitalı

31 dekabr 2023-cü il tarixinə şirkətin səlahiyyətli, buraxılmış və tam ödənilmiş nizamnamə kapitalı 4,283,675 AZN təşkil etmişdir və adi səhmi 1 AZN olan 4,283,675 səhmdən ibarətdir (31 dekabr 2022: 4,283,675 AZN təşkil etmişdir ki, 4,283,675 ədəd səhmdən ibarətdir). Şirkətin buraxılmış nizamnamə kapitalı aşağıdakı səhmdarlar tərəfindən saxlanılır:

	2023	2022	2023	2022
	%	%	AZN	AZN
MCB Bank Limited (Pakistan)	99.94	99.94	4,281,105	4,281,105
Ramal Cəfərov (Fiziki şəxs)	0.06	0.06	2,570	2,570
	100.00	100.00	4,283,675	4,283,675

16 Maliyyə aktivləri üzrə investisiyaların dəyərsizləşməsinə görə ehtiyatların (təmin olunması) / bərpası

	2023	2022
	AZN	AZN
Maliyyə lizinqi üzrə investisiyaların dəyərsizləşməsinə görə ehtiyatların (təmin olunması) / bərpası (qeyd 6)	12,170	(1,071)
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə investisiyaların dəyərsizləşməsinə görə ehtiyatların (təmin olunması) / bərpası (qeyd 7)	(2,715)	-
Banklarda pulların dəyərsizləşməsinə görə ehtiyatların (təmin olunması) / bərpası (qeyd 5)	315	(1,501)
	9,770	(2,572)

17 Əməliyyat xərcləri

	2023	2022
	AZN	AZN
Əmək haqqı və bonuslar	725,452	605,958
Sosial təminat xərcləri	114,888	96,342
Tibbi və icbari sığorta və digərləri	29,342	22,751
	869,682	725,051

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

18 İnzibati və ümumi xərclər

	2023	2022
	AZN	AZN
Əsas vəsaitlərin köhnəlmə xərci (qeyd 9)	98,732	96,253
Bank xərcləri	76,725	68,187
Peşəkar xidmət haqları	68,276	42,553
Təhlükəsizlik xərcləri	23,789	23,458
Nəqliyyat vasitələri xərcləri	17,153	18,417
Kommunal xərclər	11,910	9,864
Rabitə xərcləri	9,965	9,617
Ofis xərcləri	7,210	5,768
Dövlət ödənişləri	4,284	4,447
Marketinq xərcləri	2,219	8,757
Qeyri-maddi aktivlərin köhnəlmə xərci	1,573	1,574
Sığorta xərcləri	938	3,137
Təmir və bərpa xərcləri	1,210	214
Digər xərclər	19,175	19,043
	343,159	311,289

19 Öhdəliklər, ehtimallar və əməliyyat riski

Əməliyyat icarəsi öhdəlikləri

31 dekabr 2023-cü il tarixinə (2022: sıfır) Şirkətdə əsas kredit icarə öhdəlikləri yoxdur.

Kapital Öhdəlikləri

Şirkət 25 000 AZN məbləğində proqram təminatı almaq öhdəliyi götürüb. Şirkət 31 dekabr 2023-cü il tarixinə 12,500 AZN məbləğində avans ödəmişdir.

Şərti öhdəliklər

Məhkəmə prosesi

Məhkəmə prosesi mütəmadi və normal fəaliyyət zamanı şirkət ona qarşı müəyyən iddialar alır. Öz qiymətləndirmələrinə və daxili peşəkar məsləhətlərinə əsasən, şirkətin rəhbərliyi iddialara görə heç bir maddi itkiyə yol verilməyəcək və buna görə də bu maliyyə hesabatlarında heç bir müddəə nəzərdə tutulmamışdır.

Şirkət icarə üzrə debitor borclarının və əlaqədar məbləğlərin bərpası üçün iki iş qaldırmışdır. Bununla belə, Şirkət digər tərəflərlə məhkəmədənəkar həll üçün razılığa gəlib. Buna görə də Şirkət məhkəməyə

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

19 Öhdəliklər, ehtimallar və əməliyyat riski (davamı)

ərizə ilə müraciət edərək iddianın daha detallı nəzərə alınmamasını istəyib. 31 dekabr 2023-ci il tarixinə Şirkətə qarşı heç bir iddia yoxdur.

İş mühiti və tənzimləyici mühit

Şirkətin əsas əməliyyatları, biznes mühiti və tənzimləyici mühit, əsasən Azərbaycan Respublikasında aparılır. Azərbaycan iqtisadiyyatı gücləndirmək və diversifikasiya etmək üçün iqtisadi islahatlar və onun hüquqi, vergi və tənzimləyici çərçivəsinin inkişafını davam etdirir. Bu baxımdan; Azərbaycan 2016-cı ildə milli iqtisadiyyatın və əsas iqtisadi sektorların inkişafı üçün strateji yol xəritələrini təsdiqləyib. Azərbaycan Respublikasında vergi, valyuta dəyişkənliyi və gömrük qanunvericiliyi daxil olmaqla, qanunvericilik də sürətlə dəyişir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi istiqaməti əsasən hökumət tərəfindən həyata keçirilən iqtisadi, maliyyə, qanunvericilik və pul tədbirlərinin həyata keçirilməsindən asılıdır. Lakin şirkətin maliyyə vəziyyəti Azərbaycanın inkişafından təsirlənməsinə davam edəcəkdir; Şirkət bu əməliyyatlarla bağlı olaraq Azərbaycan Respublikasının oxşar müəssisələrindən daha əhəmiyyətli olduğuna inanmır. Şirkət rəhbərliyi bu inkişafı hazırkı mühitdə yaxından izləyir və yaxın gələcəkdə şirkətin davamlılığı və inkişafını dəstəkləmək üçün müvafiq tədbirlər görür. Maliyyə hesabatlarında bu qeyri-müəyyənliklərin gələcəkdə aydınlaşdırılmasından yarana biləcək hər hansı düzəliş yoxdur. Belə düzəlişlər, əgər varsa, tanındıqları və qiymətləndirilə biləcəyi dövrdə bildiriləcəkdir.

Azərbaycan Respublikasının kommersiya qanunvericiliyi, o cümlədən vergi qanunvericiliyi birdən çox şərtlərə icazə verə bilər. Bundan əlavə, vergi orqanlarının özbaşına iş fəaliyyəti ilə bağlı qərar verən riski var. Şirkət rəhbərliyinin qərarlarına əsaslanan müalicə vergi orqanları tərəfindən etiraz edilsə, əlavə vergilər, cərimələr və faizlər üzrə qiymətləndirilə bilər. Ümumiyyətlə, vergi ödəyiciləri audit ilindən əvvəl üç təqvim ili ilə əlaqədar vergi yoxlamalarına tabe olurlar. Bununla yanaşı, tamamlanmış yoxlamalar yüksək səviyyəli vergi müfəttişlərinin vergi yoxlamalarının nəticələrini nəzərdən keçirdikləri sonrakı əlavə vergi yoxlamaları ehtimalını istisna etmirlər. Rəhbərlik hesab edir ki, müvafiq qanunvericiliyin şərhində 31 dekabr 2022-ci il müvafiqdir və şirkətin vergi və valyuta mövqeləri davam etdiriləcəkdir.

20 Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin kateqoriyaları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edilmiş balans dəyərləri maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin aşağıdakı kateqoriyalarına aiddir:

	Qeyd	2023 AZN	2022 AZN
Maliyyə aktivləri			
Amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivləri:			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	5	220,768	180,996
Maliyyə lizinə qoyulan xalis investisiya	6	20,800,752	17,241,956
Müştərilərə verilən kreditlər üzrə xalis investisiya	7	3,377,710	-
Əlaqəli tərəfə verilən borc	8	64,984	88,520
Digər aktivlər	11	146,605	488,241
		24,610,819	17,999,713

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

20 Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin kateqoriyaları (davamı)

	Qeyd	2023	2022
		AZN	AZN
Maliyyə öhdəlikləri			
Amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri:			
Borc vəsaitləri	12	17,361,529	11,858,576
İcarə öhdəliyi	13	111,057	193,783
Digər öhdəliklər	14	244,997	406,380
		17,717,583	12,458,739

Maliyyə alətlərinin hər kateqoriyası üzrə uçot siyasətlərinin təsviri üçün qeyd 4.9-ə baxın. Şirkətin maliyyə aləti ilə bağlı riskinin, o cümlədən riskin idarə edilməsi məqsədləri və siyasətlərinin təsviri qeyd 21-də verilib. Ədalətli dəyərlərə aid məlumat qeyd 22-də təqdim edilib.

21 Maliyyə aləti riski

Risklərin idarə edilməsi məqsədləri və siyasətləri

Şirkət maliyyə alətləri ilə bağlı müxtəlif risklərə məruz qalır. Şirkətin maliyyə aktivləri və öhdəlikləri 20 sayılı qeyddə öz əksini tapmışdır. Risklərin əsas növləri bazar riski, kredit riski və likvidlik riskidir. Şirkətin risk idarəetməsi, şirkət rəhbərləri ilə sıx əməkdaşlıqda əlaqələndirilir və risklərin dərəcəsi və böyüklüyünə görə təhlil edən daxili risk hesabatları vasitəsilə şirkətin fəaliyyətinə potensial mənfi təsirləri minimuma endirməklə şirkətin qısa və orta müddətli pul vəsaitlərinin hərəkətini aktiv şəkildə təmin etməyə yönəldilir. Şirkət maliyyə aktivlərinin ticarətində spekulyativ məqsədlər üçün fəal şəkildə məşğul olmur və bu variantları yazır. Şirkətin məruz qaldığı ən əhəmiyyətli maliyyə riskləri aşağıdakılardır:

Bazar riski

Bazar riski, maliyyə alətinin dəyərinin bazar qiymətlərindəki dəyişikliklər nəticəsində dəyişə bilər ki, bu dəyişikliklər fərdi təhlükəsizliyə və ya onun emitentinə və ya bazarda satılan bütün qiymətli kağızlara təsir edən amillərə səbəb olub-olmaması riskidir. Şirkət əməliyyat və investisiya fəaliyyətlərindən yaranan maliyyə alətlərinin və xüsusilə valyuta riski və faiz dərəcəsi riski ilə bazar riskinə məruz qalır.

Xarici valyuta riski

Xarici valyuta riski, valyuta məzənnələrində dəyişikliklər səbəbindən bir maliyyə alətinin dəyərinin dəyişəbiləcəyi riskidir. Şirkətin əməliyyatlarının əksəriyyəti manatla həyata keçirilir. Valyuta məzənnələrinə məruz qalma, əsasən ABŞ dolları (ABŞ dolları) olan xarici əməliyyatlardan, bank hesablarından və xarici valyutalardakı borclardan yaranır. Şirkətin rəhbərliyi valyuta riskini hedcinq etmək üçün gələcək müqaviləyə daxil olmayıb. Bununla belə, bunlar müntəzəm olaraq izlənilir və tələb olunan yerdə düzəliş tədbirləri görülür. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri aşağıdakı valyutalarda ifadə edilir:

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

21 Maliyyə aləti riski (davamı)

Xarici valyuta riski (davamı)

		2023		
		AZN	USD	Cəmi
Maliyyə aktivləri:				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5	219,654	1,114	220,768
Maliyyə lizinə qoyulan xalis investisiya	6	20,800,752	-	20,800,752
Müştərilərə verilmiş kreditlərə qoyulan xalis investisiya	7	3,377,710	-	3,377,710
Əlaqəli tərəfə verilən borc	8	64,984	-	64,984
Digər aktivlər	11	146,605	-	146,605
		24,609,705	1,114	24,610,819
Maliyyə öhdəlikləri:				
Borc vəsaitləri	12	13,906,341	3,455,188	17,361,529
İcarə öhdəliyi	13	111,057	-	111,057
Digər öhdəliklər	14	244,997	-	244,997
		14,262,395	3,455,188	17,717,583
Açıq mövqe		10,347,310	(3,454,074)	6,893,236
		2022		
		AZN	USD	Cəmi
Maliyyə aktivləri:				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5	179,697	1,299	180,996
Maliyyə lizinə qoyulan xalis investisiya	6	17,241,956	-	17,241,956
Əlaqəli tərəfə verilən borc	8	88,520	-	88,520
Digər aktivlər	11	488,241	-	488,241
		17,998,414	1,299	17,999,713
Maliyyə öhdəlikləri:				
Borc vəsaitləri	12	8,408,719	3,449,857	11,858,576
İcarə öhdəliyi	13	193,783	-	193,783
Digər öhdəliklər	14	406,380	-	406,380
		9,008,882	3,449,857	12,458,739
Açıq mövqe		8,989,532	(3,448,558)	5,540,974

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

21 Maliyyə aləti riski (davamı)

Risqlərin idarə edilməsi məqsədləri və siyasətləri (davamı)

Xarici valyuta riski (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə ABŞ dollarına nisbətə manatın məzənnəsi ilə bağlı vergi və kapitaldan əvvəl mənfəət / zərərin həssaslığı göstərilir. 2023-cü il dekabrın 31-nə kimi (2022: 10% zəiflədir / gücləndirir) manatın 10% zəifləməsi / möhkəmləndirilməsi nəzərdə tutulur. Hər hesabat tarixində həssaslıq təhlili aşağıdakı kimidir:

	Vergidən əvvəlki		Kapital	
	2023	2022	2023	2022
	AZN	AZN	AZN	AZN
AZN zəiflənməsi 10% / 10%	(345,407)	(344,856)	(276,326)	(275,885)
AZN güclənməsi 10% / 10%	345,407	344,856	276,326	275,885

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski, maliyyə alətinin gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətindən və bazar faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər səbəbindən dalğalanma riskidir. Ədalətli dəyər faiz dərəcəsi riski, bir maliyyə alətinin dəyərinin bazar faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər səbəbindən yaranan dalğalanma riskidir.

Lizinqlər ümumiyyətlə icarə müddəti üçün müəyyən edilmiş faiz dərəcəsi ilə verilir və borcların əksəriyyəti dəyişən faiz dərəcələrindədir. Şirkətin idarəetməsi faiz riskinin qarşısını almaq üçün gələcək razılaşmaya daxil edilmir. Bununla belə, bunlar müntəzəm olaraq izlənilir və tələb olunan yerdə düzəliş tədbirləri görülür.

Üzən faiz dərəcələri üzrə borclar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2023	2022
	AZN	AZN
Borc vəsaitləri	3,400,000	3,400,000

Aşağıdakı cədvəl dəyişkən faiz borclarının həssaslığını $\pm 1\%$ (2022: $\pm 1\%$) faiz dərəcələrində mümkün olan dəyişikliklərə təsvir edir. Bu dəyişikliklər mövcud bazar şərtlərinin müşahidəsinə əsasən mümkün hesab olunur. Hesablamalar hər bir dövr üçün orta bazar faiz dərəcəsi dəyişikliyinə və hər bir hesabat tarixində faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə həssas olan maliyyə alətlərinə əsaslanır. Bütün digər dəyişənlər sabit qalırdı.

	Vergidən əvvəlki		Kapital	
	AZN	AZN	AZN	AZN
	+1%	-1%	+1%	-1%
2023	34,000	(34,000)	27,200	(27,200)
2022	34,000	(34,000)	27,200	(27,200)

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

21 Maliyyə aləti riski (davamı)

Risqlərin idarə edilməsi məqsədləri və siyasətləri (davamı)

Kredit riski

Kredit riski, bir maliyyə alətinin bir tərəfinin öhdəliyini yerinə yetirilməməsi və digər tərəfin maliyyə itkisinə səbəb olma riskidir. Şirkət müştərilərə kredit şərtlərinin verilməsi ilə müxtəlif maliyyə alətləri üçün bu riskə məruz qalır. Şirkətin kredit riskinə maksimum məruz qalması, hesabat tarixində tanınmış maliyyə aktivlərinin balans dəyəri ilə aşağıda verilmişdir:

	2023	2022
	AZN	AZN
Maliyyə aktivlərinin sinifləri - balans dəyərləri:		
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (qeyd 5)	220,768	180,996
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiyalar (qeyd 6)	20,800,752	17,241,956
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə xalis investisiyalar (qeyd 7)	3,377,710	-
Əlaqəli tərəfə verilən borc (qeyd 8)	64,984	88,520
Digər aktivlər (qeyd 11)	146,605	488,241
Ümumi balans dəyəri	24,610,819	17,999,713

Şirkət müştərilərin və digər qarşı tərəflərin ayrı-ayrılıqda və ya şirkət tərəfindən müəyyən edilmiş hallarda müşahidələrini davam etdirir və bu məlumatları kredit riskinə nəzarət edir. Müştərilərə və digər tərəfdaşlara uyğun qiymətlərlə mövcud olan xarici kredit dərəcələri və / və ya hesabatlar əldə edilir və istifadə olunur.

Şirkətin siyasəti yalnız kreditlə işləyən kontragentlərlə məşğul olmaqdır. Riskə məruz qalması idarə etmək üçün, Şirkət nağd pulu nüfuzlu banklara yerləşdirir.

Şirkətin İdarəetmə və Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənmiş Kredit Siyasəti maliyyə lizinqi fəaliyyətinin prinsipləri və qaydalarını müəyyən edir, həmçinin fəaliyyətə bağlı olaraq əsas risk göstəriciləri müəyyənləşdirir, şirkətin risklərini azaltır, gəlirliliyi müəyyənləşdirir və bütün işçilər öz vəzifələrini yerinə yetirərkən təlimat olaraq xidmət göstərir.

Mümkün kredit risklərinin müxtəlifləşdirilməsini və minimallaşdırılmasını təmin etmək üçün lizinq portfelində müəyyən məhdudiyyətlər mövcuddur. Bu məhdudiyyətlər aşağıdakılardır:

- Biznes portfelinin məhdudlaşdırılması;
- iqtisadiyyat sektorları üzrə məhdudiyyətlər; və
- Konsentrasiya limitləri

Limitlər rəhbərlik tərəfindən illik səviyyədə tərtib edilir və yenidən işlənir. Bazar mühitində əhəmiyyətli bir dəyişiklik olması halında, məhdudiyyətlər də nəzərdən keçirilə bilər. Limit dəyişikliyinə dair təklif ilk növbədə Kredit Komitəsinə və İdarə Heyətinin təsdiqinə təqdim edilir və sonra Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilir. Lizinq əməliyyatları şöbəsi bütün sərhədlərin müntəzəm olaraq saxlanılmasını nəzarət edir və

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

21 Maliyyə aləti riski (davamı)

Risqlərin idarə edilməsi məqsədləri və siyasətləri (davamı)

Kredit riski (davamı)

onların bəziləri (bir borcalana və ya əlaqəli borcalanlar qrupuna maksimum məruz qalma, əlaqəli tərəflərə maksimum məruz qalma) yeni icarə məsələsi qarşısında nəzarət olunur.

Şirkətin Kredit Siyasəti kreditləşdirmə prosesində iştirak edən şirkətin hər bir orqanının səlahiyyətlərini və vəzifələrini tənzimləyir və kreditlərin verilməsi üçün təsdiq edilmiş məhdudiyyətləri, lizinqə nəzarət qaydalarını və kredit vermə prosedurlarını və s. müəyyən edir. Şirkətin kredit riskinə maksimum məruz qalması əsasən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərlərinə əks etdirilir. Şirkətin Kredit Komitəsi ("KK") fəaliyyət göstərən və İdarə Heyətinə məlumat verən kollektiv orqandır. KK-nin ümumi rolu şirkətin strateji və biznes planı çərçivəsində təsdiq edilmiş bütün lizinq əməliyyatlarını idarə etmək və idarə etməkdir. Kredit Komitəsi, şirkətin təsdiq edilmiş Kredit Siyasətinə uyğun olaraq lizinq müqavilələrinin prosedurlarını və əməliyyatlarını nəzarət edir.

Şirkətin maliyyə aktivlərindən heç biri girov və ya digər kredit öhdəlikləri ilə təmin olunmur.

Kredit Komitəsi Maliyyə, Risk İdarəetmə və İqtisadiyyatın yüksək səviyyəli nümayəndələrindən ibarətdir və gözlənilən kredit itkisi qiymətləndirmələrimizdə istifadə olunan əsas giriş və fərziyyələrin nəzərdən keçirilməsinə və təsdiqinə cavabdehdir. Həm də maliyyə hesabatlarına daxil edilməli olan ümumi ehtiyat nəticələrinin məqsəduyğunluğunu qiymətləndirir.

Likvidlik riski

Maliyyə riski kimi istinad edilən likvidlik riski müəssisənin maliyyə alətləri ilə bağlı öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün vəsait toplamaqda çətinliklə qarşılaşdığı riskdir. Likvidlik riski bir maliyyə aktivinin ədalətli dəyərinə yaxın bir zamanda satmağı bacara bilməməsindən yarana bilər.

Şirkət kifayət qədər pul vəsaitlərini saxlayır və likvidlik tələblərini mütəmadi olaraq nəzarət edir və rəhbərlik gələcək öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər vəsaitin mövcud olmasını təmin edir.

Uzunmüddətli likvidlik ehtiyaclarını maliyyələşdirmək üçün Şirkət həmçinin əlaqəli tərəflər tərəfindən yaxşı dəstəklənir.

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

21 Maliyyə aləti riski (davamı)

Risqlərin idarə edilməsi məqsədləri və siyasətləri (davamı)

Likvidlik riski (davamı)

8 sayılı qeyddə açıqlanan maliyyə öhdəlikləri faizsizdir və aşağıda açıqlanan istisna olmaqla, hesabat tarixindən on iki aydan az olan müqavilə öhdəliklərinə malikdir:

31 Dekabr, 2023	İllik faiz dərəcəsi	1 il ərzində AZN	1 ildən 5 ilə qədər AZN	5 ildən çox AZN	Cəmi AZN
Borc vəsaitləri	3 ay Libor+5.5% İllik, 5%-12.5%	8,558,436	8,803,093	-	17,361,529
İcarə öhdəliyi	İllik 13%	16,728	94,329	-	111,057
		8,575,164	8,897,422	-	17,472,586

31 Dekabr, 2022	İllik faiz dərəcəsi	1 il ərzində AZN	1 ildən 5 ilə qədər AZN	5 ildən çox AZN	Cəmi AZN
Borc vəsaitləri	3 ay Libor+5.5% İllik, 5%-12.5%	5,296,297	6,562,279	-	11,858,576
İcarə öhdəliyi	İllik 13%	82,727	111,056	-	193,783
		5,379,024	6,673,335	-	12,052,359

Yuxarıda göstərilən məbləğlər hesabat tarixində öhdəliklərin balans dəyərlərinə fərqli ola biləcək müqaviləli pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirir. Diskontlaşdırmanın təsiri əhəmiyyətli deyil, çünki bir il ərzində balans balans balans bərabərdir.

22 Ədalətli dəyər və ədalətli dəyər hiyerarşisi

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ədalətli dəyərle ölçülən aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyər hiyerarşisinin üç səviyyəsinə bölünür. Bu qruplaşdırma ədalətli dəyər ölçülməsində istifadə edilən əhəmiyyətli girişlərin aşağı səviyyəsinə əsasən müəyyən edilir:

- Səviyyə 1: eyni aktiv və öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka qiymətləri (düzəldilməmiş)

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

22 Ədalətli dəyər və ədalətli dəyər hiyerarşisi (davamı)

- Səviyyə 2: aktiv və ya öhdəliyə görə birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayı yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilən)
- Səviyyə 3: müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına (müşahidə edilə bilməyən daxilolmalar) əsaslanan aktiv və ya öhdəlik üzrə daxilolmalar.

Şirkətin bütün maliyyə aktivləri və öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərlə əks etdirilir və qeyri-maliyyə aktiv və öhdəliklərindən heç biri ədalətli dəyərlə qiymətləndirilmir. Buna görə ədalətli dəyərin üç səviyyəli kateqoriyasını tələb edən ədalətli dəyər iyerarxiyasının açıqlanması maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə açıqlama təsirinə malik olmadığı üçün açıqlanmır.

23 Kapitalın idarə olunması siyasəti və prosedurları

Şirkətin kapitalının idarə edilməsi məqsədləri aşağıdakılardır:

- Şirkətin davamlı olaraq davam etmə qabiliyyətini təmin etmək; və
- səhmdarlar üçün kifayət qədər geri qaytarma təmin etmək
- Azərbaycan Mərkəzi Bankının (ARMB) tələblərinə əməl etmək
- risklərin səviyyəsinə uyğun olaraq məhsul / xidmətlərin qiymətini qiymətləndirməklə.

Şirkət, kapitalın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın qarşısında təqdim etdiyi kimi, pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərini əks etdirən balans dəyərinə əsasən nəzarət edir. Şirkət ümumi maliyyə strukturuna mütənasib olaraq kapital məbləğini müəyyən edir. Şirkət kapital strukturunu idarə edir və onu iqtisadi şəraitdə dəyişikliklər və əsaslı aktivlərin risk xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla tənzimləyir. Kapital strukturunu saxlamaq və ya tənzimləmək üçün, Şirkət səhmdarlar üçün ödənilən dividendlərin məbləğini tənzim edə və kapitalı səhmdarlara qaytara bilər. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Şirkət üçün kapital tələblərini müəyyən edir və ona nəzarət edir. Şirkət qanunvericiliklə müəyyən edilmiş kapitalı kredit təşkilatları üçün kapital kimi müəyyən edir. ARMB-nin müəyyən etdiyi cari kapital tələblərinə əsasən, bank olmayan kredit təşkilatları minimum 300 000 AZN (2022: 300 000 AZN) nizamnamə kapitalına malik olmalıdırlar. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən bank olmayan kredit təşkilatı qarşısında məcmu tənzimləyici kapitalın risklə ölçülmüş aktivlərə nisbətinin (nizamnamə kapitalı əmsali) saxlanılması ilə bağlı müəyyən edilmiş tələb yoxdur. Hesabat dövrləri üçün kapital aşağıdakı kimi yekunlaşdırılır:

	2023	2022
	AZN	AZN
Cəmi kapital	7,001,015	5,904,665
Pul vəsaitləri və onların ekvivalenti (qeyd 5)	(220,768)	(180,996)
Kapital	6,780,247	5,723,669

MCB Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

23 Kapitalın idarə olunması siyasəti və prosedurları (davamı)

	2023	2022
	AZN	AZN
Cəmi kapital	7,001,015	5,904,665
Borc vəsaitləri (qeyd 12)	17,361,529	11,858,576
İcarə öhdəliyi (qeyd 13)	111,057	193,783
Ümumi maliyyələşdirmə	24,473,601	17,957,024
Kapitalın ümumi maliyyə nisbəti	28%	32%

24 Müqayisəliyə yenidən təsnifatı

Şirkət bank olmayan kredit təşkilatı fəaliyyətinə başlamışdır. Qeyri-bank kredit təşkilatının maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatların təqdim edilməsi tələblərinə cavab vermək üçün əvvəlki ilin maliyyə hesabatlarına müəyyən yenidən təsnifatlar edilmişdir. Bununla belə, məcmu gəlir və kapital haqqında hesabatda heç bir dəyişiklik yoxdur. Müqayisəli rəqəmlər cari ilin təqdimatına uyğunlaşdırılıb.

	2022	2022	2022
	AZN	AZN	AZN
	Əvvəl bildirilmiş məbləğ	Təsnifat	Düzəliş edilmiş məbləğ
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya	17,393,776	(151,820)	17,241,956
Digər aktivlər	833,791	(162,322)	671,469
	18,227,567	(314,142)	17,913,425
Borc vəsaitləri	11,769,772	88,804	11,858,576
Digər öhdəliklər	895,774	(402,946)	492,828
	12,665,546	(314,142)	12,351,404
Faiz xərcləri	877,100	(29,307)	847,793
İcarə öhdəlikləri üzrə maliyyə xərcləri	-	29,307	29,307

25 Hesab tarixindən sonra hadisələr

Hesabat tarixi ilə bu maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarix arasında heç bir düzəliş edilmiş və ya əhəmiyyətli düzəliş olunmayan hadisələr baş verməmişdir.